

Katedra: Filosofie
Studijní program: Učitelství pro 2. stupeň základní školy
Studijní obor: Český jazyk – občanská výchova

STRUKTURA A FUNKCE EVROPSKÉHO PARLAMENTU

THE STRUCTURE AND THE FUNCTIONS OF THE EUROPEAN PARLIAMENT

Diplomová práce: 11–FP–KFL–183

Podpis:

Autor:

Adéla ANTOŠOVÁ

Adresa:

Letná 297
507 91, Stará Paka

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Martin Brabec, Ph.D.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
93		1	2	67	

V Liberci dne: 27. 4. 2011

Čestné prohlášení

Název práce: Struktura a funkce Evropského parlamentu

**Jméno a příjmení
autora:** Adéla Antošová

Osobní číslo: P06100113

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má diplomová práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložila elektronickou verzi mé diplomové práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedla jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

vlastnoruční podpis

V Liberci dne: 27. 4. 2011

Adéla Antošová

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Mgr. Ing. Martinu Brabcovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, připomínky a nápady, které mi poskytl během přípravy a psaní diplomové práce.

Dále chci poděkovat panu Mgr. Michalu Malovcovi za poskytnutí velice obohacujícího rozhovoru a za prohlídku v Evropském parlamentu.

Zároveň chci poděkovat svým rodičům za všestrannou podporu během vzniku diplomové práce a přátelům, kteří mi byli a jsou velikou oporou.

Děkuji!

Anotace:

Předkládaná diplomová práce se zabývá charakteristikou, významem a vývojem Evropského parlamentu, dále evropskými volbami, strukturou a hlavními pravomocemi této jediné přímo volené evropské instituce. Jelikož Evropský parlament nutně vnímáme v kontextu Evropské unie, práce uvádí i dva základní pohledy na evropskou integraci – euroskepticismus a eurooptimismus. Prostřednictvím názorů tří českých osobností práce analyzuje i zásadní demokratické deficity Evropského parlamentu.

Klíčová slova:

Evropský parlament – Evropská unie - vývoj – struktura – pravomoci – euroskepticismus – eurooptimismus - demokratické deficity

Annotation:

This diploma thesis deals with the characteristic, importance and development of the European Parliament. It also deals with the European elections, the structure and main powers of this directly elected European institution. Whereas the European Parliament is highly connected with the European Union, the thesis mentions also two basic perspectives of the European integration – the Euro-scepticism and Euro-optimism. According to opinions of three Czech personalities, the thesis also analyses the crucial democratic deficiencies of the European parliament.

Key words:

the European Parliament - the European Union - development - structure - powers - euroscepticism - eurooptimism - the democratic deficiencies

Die Annotation:

Die vorgelegte Diplomarbeit beschäftigt sich mit der Charakteristik, der Bedeutung und der Entwicklung des Europäischen Parlaments, desweiteren mit den europäischen Wahlen, der Struktur und den Hauptkompetenzen dieser einzigen direkt gewählten europäischen Institution.

Weil man das Europäische Parlament in Kontext Europäischen Union notwendig wahrnimmt, zeigt die Arbeit auch zwei Grundanasichten Euroskepticismus und Eurooptimismus bezüglich der europäischen Integration auf.

Basierend auf der Grundlage der drei tschechischen Persönlichkeiten wurde die Arbeit auch gründliche demokratische Defizite des Europäischen Parlaments analysiert.

Schlüsselwörter

Das Europäische Parlament, die Europäische Union, die Entwicklung, die Struktur, die Kompetenz, Euroskepticismus, Eurooptimismus, demokratische Defizite

Obsah

Seznam použitých zkratk	7
Úvod	8
1. Charakteristika a význam Evropského parlamentu v Evropské unii	10
1.1 Základní údaje o Evropském parlamentu	10
1.2 Význam Evropského parlamentu v současnosti	11
1.3 Dílčí závěr.....	12
2. Historie Evropského parlamentu	15
2.1 Vznik a vývoj Evropského parlamentu do roku 1992	15
2.2 Vývoj Evropského parlamentu od roku 1992 do roku 2009	18
2.3 Lisabonská smlouva a její dopady na Evropský parlament	20
2.4 Dílčí závěr.....	23
3. Volby do Evropského parlamentu	25
3.1 Otázka jednotného volebního systému	25
3.2 Význam voleb do Evropského parlamentu	29
3.3 Dílčí závěr.....	30
4. Struktura Evropského parlamentu	32
4.1 Předseda a předsednictvo Evropského parlamentu	32
4.2 Poslanci Evropského parlamentu	36
4.3 Politické frakce (skupiny) v Evropském parlamentu	38
4.4 Parlamentní výbory	50
4.4.1 Stálé výbory	50
4.4.2 Zvláštní výbory	58
4.5 Delegace Evropského parlamentu	59
4.6 Generální sekretariát	62

4.7	Dílčí závěr.....	65
5.	Funkce a pravomoci Evropského parlamentu	68
5.1	Rozpočtová pravomoc	68
5.2	Legislativní pravomoc	72
5.3	Kontrolní pravomoci	74
5.4	Poradní pravomoci.....	75
5.5	Evropský veřejný ochránce práv	76
5.6	Dílčí závěr.....	77
6.	Evropská integrace – pro a proti	79
6.1	Euroskepticismus versus eurooptimismus	79
6.2	Demokratické deficit Evropského parlamentu.....	82
6.3	Dílčí závěr.....	85
	Závěr	86
	Literatura.....	88

Seznam použitých zkratk

AKT	Afrika – Karibik - Tichomoří
ALDE	Allince of Liberals and Democrats for Europe
COREPER	Comité des Représentants Permanents
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ECR	European Conservatives and Reformists Group
EFD	Europe of Freedom and Democracy
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ELDR	Evropská liberálně-demokratická strana
EP	Evropský parlament
EPP-ED	European People's Party – European Democrats
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
GREENS/EFA	The Greens European / Free Alliance
GUE/NGL	European United Left / Nordic Green Left European Parliamentary Group
JEA	Jednotný evropský akt
KDU-ČSL	Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová
NA	Nezařazení poslanci
ODS	Občanská demokratická strana
S&D	Group of the Progressive Alliance of Socialists and Democrats in The European Parliament

Úvod

My občané České republiky bychom si měli uvědomit, že od roku 2004 už nežijeme jen v samostatném suverénním státě, jsme navíc členy Evropské unie neboli Evropského společenství. Členství v Unii někteří pokládají za krok kupředu, jiní ho vidí jako krok zpět směrem od demokracie. Téma Evropského parlamentu jsem pro svoji práci zvolila proto, že jsem v roce 2009 poprvé navštívila budovu Evropského parlamentu v rámci návštěvy Bruselu a tehdy mi došlo, že přestože jsem studentkou vysoké školy, o Evropském parlamentu mám jen několik informací a často i zkreslených. Tato návštěva pro mě byla impulsem k tomu, abych se o problematiku nejen Evropského parlamentu začala zajímat více. Vzhledem k nedostatku komplexní česky psané literatury k tomuto tématu, která by byla natolik aktuální, aby zaznamenala i změny nastalé s ratifikací Lisabonské smlouvy, jsem se rozhodla na základě dostupné literatury, webových stránek a materiálů, které mi poskytla Informační kancelář Evropského parlamentu v České republice se sídlem v Evropském domě v Praze, napsat diplomovou práci zaměřenou výhradně na Evropský parlament. Diplomová práce si klade za úkol vystihnout jeho charakteristiku a vývoj, který se samozřejmě prolíná s vývojem celého Společenství, zachytit změny v Evropském parlamentu, které nastaly s již zmíněnou ratifikací Lisabonské smlouvy, zjistit, proč je volební účast v evropských volbách tak nízká, postihnout kompletní strukturu Evropského parlamentu a činnost jednotlivých složek, zaměřit se na pravomoci Parlamentu a na závěr srovnat dva zásadní pohledy na celý integrační proces – euroskepticismus a eurooptimismus, a zmínit názory na integraci některých českých osobností s přihlédnutím k demokratickým deficitům Evropského parlamentu.

Velikým přínosem pro mě osobně i pro moji diplomovou práci byl rozhovor se zaměstnancem Evropského parlamentu, panem Mgr. Michalem Malovcem, původem ze Slovenska, který v této instituci pracuje již šestým rokem a nyní působí v delegaci pro Švýcarsko, Island, Norsko a Evropský hospodářský

prostor. Jeho postoje a názory se budu snažit předat do některých dílčích závěrů jednotlivých kapitol.

1. Charakteristika a význam Evropského parlamentu v Evropské unii

V první kapitole uvedu nejzákladnější informace o Evropském parlamentu, tedy co je vlastně Evropský parlament za uskupení, kde sídlí, z čeho se skládá a co je jeho hlavní náplní. Dále se zaměřím na význam Evropského parlamentu, který se neustále zvyšuje a s rostoucími ekonomickými, ekologickými i jinými problémy v rámci Evropské unie se pravděpodobně zvyšovat i nadále bude.

1.1 Základní údaje o Evropském parlamentu

Evropský parlament, anglicky The European Parliament (zkratka EP), je jedním z orgánů Evropské unie a zároveň jednou ze tří zakládajících institucí Evropské unie. Je jediným nadnárodním parlamentním shromážděním na světě. Během integračních procesů upevňoval svoji pozici a rostl jeho význam. Evropský parlament zastupuje občany všech sedmadvaceti členských států EU, a to prostřednictvím přímo volených zástupců – europoslanců. Evropský parlament má oficiální sídlo ve Štrasburku, který se nachází na hranicích Francie a Německa a symbolizuje tak usmíření Evropy po dvou světových válkách. Ve Štrasburku se jednou měsíčně konají plenární zasedání Parlamentu. Další sídlo Parlamentu se nachází v Bruselu, kde se poslanci scházejí v parlamentních výborech a kde se konají dodatečná plenární zasedání. Třetí sídlo Parlamentu je umístěno v Lucemburku, kde sídlí předsednictvo EP a generální sekretariát. Všechny rozpravy probíhají ve všech úředních jazycích EU a odrážejí význam, který Parlament přisuzuje různorodé a multikulturní Unii, „jednotné v rozmanitosti“.¹ Nyní má parlament 736 poslanců volených přímo občany EU na pět let. Současným předsedou EP je polský

¹ Evropský parlament. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie. 2010. s. 3

poslanec Jerzy Buzek zvolený v létě roku 2009 na dva a půl roku.² EP dále zaměstnává kolem 4500 úředníků z různých členských států.

1.2 Význam Evropského parlamentu v současnosti

Abychom mohli rozebírat strukturu a jednotlivé funkce EP, je důležité nejprve si ujasnit celkový význam EP v historickém kontextu a v současnosti. Na vznik a postupný vývoj EP se zaměřím v následující kapitole, v této kapitole se budu věnovat významu EP od roku 2004 až po současnost.

Rok 2004 byl velice významným v Evropské unii ale i v celé Evropě, jelikož do EU 1. 5. 2004 vstoupilo deset nových členských zemí (Malta, Slovinsko, Maďarsko, Litva, Slovensko, Polsko, Česká republika, Estonsko, Lotyšsko a Kypr). Jak je z výčtu patrné, jednalo se především o země, které spadaly pod sféru bývalého Sovětského svazu. Jejich vstup do EU byl výrazem znovusjednocení evropského kontinentu po studené válce. Nehledě na to, že se začínala projednávat dohoda o budoucí evropské ústavě. Tyto okolnosti změnily ráz EU a otázka politického zastoupení v EU se začala jevit jako zásadní.³ Evropský parlament je jediným nadnárodním parlamentem na světě a jedinou přímo volenou institucí EU. Se vstupem dalších deseti zemí do EU se Parlament stal mnohonárodnostní institucí zastupující 450 milionů obyvatel EU, což je významným rysem v jeho vývoji. V historii totiž představoval spíše slabou instituci. Evropský parlament tedy zastupuje zájmy občanů EU, spolu s Radou připravuje a schvaluje evropskou legislativu, jejíž dopady se dotýkají občanů EU. Vydávání a schvalování evropských norem probíhá tak, že se o věcech rokuje a jedná, řídí se pravidlem většiny a konsenzu, který je chápán jako široká shoda neboli přijetí dopadů rozhodnutí většiny.⁴

Parlament by měl spolu s Evropskou komisí reprezentovat nadnárodní zájmy, nemůžeme však Evropský parlament přirovnávat k národním

² Euroskop.cz [online]. 2011 [cit. 2011-02-05]. Evropský parlament - základní informace. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/92/sekce/zakladni-informace/>>.

³ CHOPIN, Thierry. Princip zastoupení a demokracie v Evropě. In LEQUESNE, Chrstian; ROVNÁ, Lenka. *Zastoupení evropské pětadvacítky v Evropském parlamentu*. Praha: Dokořán, s.r.o., 2005. s. 13

⁴ Tamtéž. s. 19

parlamentům jednotlivých států, přestože část evropských politiků v tom vidí cíl. Evropský parlament se však v mnohém od národních parlamentů odlišuje, a to především tím, že jeho vývoj není ukončený.⁵ O dalších rozdílech mezi národními parlamenty a Evropským parlamentem bude pojednávat jedna z následujících kapitol.

Dnešní význam Evropského parlamentu shrnul jeho předseda Jerzy Buzek ve svém inauguračním projevu ve Štrasburku dne 15. 9. 2009. Dle Buzka stojí Evropa před četnými výzvami, a úlohou Parlamentu je umět na tyto výzvy reagovat. Parlament zaručuje stabilní politickou scénu prostřednictvím poslanců, jež na ní pracují, ale má i jiné poslání, a to dát Evropě novou vizi, která přesahuje současnost. K utváření určité vize je zapotřebí vědomostí, moudrosti a především odvahy.⁶

V době, kdy Evropu stíhá hospodářská krize, musí o to víc Evropa vystupovat jednotně. Podle předsedy Parlamentu již neexistuje stará a nová Evropa, nýbrž Evropa společná, což i symbolicky dokazuje jeho zvolení. Dne 1. 12. 2009 vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, díky které Evropský parlament získal mnohem širší pravomoci a je tedy potřeba, aby rozpravy v plénu byly živější a aby partnerství s ostatními institucemi a všemi členskými zeměmi bylo užší.⁷

1.3 Dílčí závěr

Evropský parlament se v průběhu integrace stal zřejmě nejčinnější institucí v rámci EU. Plně využívá svých nabytých pravomocí, vydává prohlášení a doporučení k mnoha událostem v EU i ve světě. Skutečně se projevuje a jedná na nadnárodní úrovni. Co se týče sídel EP, už od počátku existují diskuze o tom, zda jsou dvě hlavní sídla (Štrasburk a Brusel) z ekonomického hlediska výhodná. Nyní si však jeden z místopředsedů Parlamentu nechal

⁵ Fiala, Petr - Pitrová, Markéta. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 2009. s. 308

⁶ Evropský parlament: Poslanci zvolení v České republice. Informační kancelář Evropského parlamentu. Praha: 2009. s. 5

⁷ Evropský parlament. Lucemburk: Úřad pro publikace EU. 2010. s. 4

vypracovat odbornou studii, která ukázala, že si 90 % poslanců a zaměstnanců této instituce přeje, aby měl Parlament pouze jedno sídlo, a to v Bruselu. Pokud by se o zrušení jednoho sídla hlasovalo, musely by se jednomyslně shodnout všechny členské země. Hlavní zemí, která by byla určitě proti, je Francie, která chce mít na svém území jedno z důležitých sídel EU. Francie tedy momentálně jakékoli změny odmítá.⁸ Podle zaměstnance EP pana Michala Malovce, mezi poslanci panuje shoda a přiklonili by se k jednomu sídlu EP. Cesta do Štrasburku je jak pro poslance tak ostatní zaměstnance časově neefektivní, spojení ze Štrasburku je sice zajištěno rychlovlakem do Bruselu, ale většina poslanců jezdí na víkendy domů do svých zemí a letět ze Štrasburku, kde není kvalitní letecké spojení, je pro ně dost nevýhodné. Zasedání ve Štrasburku se konají jednou za měsíc a během tří týdnů „volna“ je ve Štrasburku pouze technický personál čítající 60 zaměstnanců. Celé cestování vyjde ročně asi na 100 milionů eur. Jako protiváhu těmto argumentům pan Malovec zmiňuje důležitou symboliku umístění Parlamentu ve Štrasburku a také to, že sami poslanci o sídle rozhodnout nemohou. Rozhodnutí by muselo být přijato všemi členskými státy a mnohé z nich by požadovaly referenda, která by vyvolala další a další otázky. V nejbližší době tedy není zrušení sídla ve Štrasburku aktuálním problémem k řešení.

Význam Parlamentu neustále narůstá, otázkou je, kam bude Parlament a celá Evropská unie v příštích letech směřovat a kam se bude ubírat. Podle současného předsedy Parlamentu je zapotřebí dát Evropě vizi, hovoří o tom, co je k této vizi nutné, už ale nemluví o tom, jak konkrétně vizi naplnit. Pan Malovec mi na tuto otázku odpověděl následovně: „Podle mě budou pravomoci Parlamentu neustále narůstat, Parlament jich bude získávat mnohem víc. Už dnes si vymohl mnoho neoficiálních pravomocí. Toto navyšování přispívá k větší legitimitě a podle mě jsou poslanci ti, kteří dokážou občanům vysvětlit,

⁸ NOVÁK, Pavel; DORAŽÍN, Martin; ZAPOTILOVÁ, Mariana. Dvě sídla Evropského parlamentu? Zbytečné, míní většina poslanců. *Český rozhlas* [online]. 2011, 1, [cit. 2011-02-07]. Dostupný z WWW: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskaunie/_zprava/dve-sidla-evropskeho-parlamentu-zbytecne-mini-vetsina-poslancu--849538>.

co se v EU děje, o čem Parlament rozhoduje apod., na rozdíl od např. ekonomických expertů v Komisi. Další vývoj záleží také na tom, zda do EU vstoupí Turecko. Evropský parlament se snaží omezovat počet europoslanců, který by se se vstupem velikého Turecka zřejmě opět navýšil, nebo by se musely snížit počty poslanců jednotlivých zemí.“

Evropský parlament si udržuje pozici silné evropské instituce a díky tomu, že je přímo volený, si udržuje i legitimitu.

2. Historie Evropského parlamentu

Vznik a vývoj Evropského parlamentu je úzce spjat se vznikem a vývojem Evropských společenství. Tato spojitost bude nastíněna. Zaměřím se na postupné získávání a rozšiřování pravomocí Parlamentu (dříve Shromáždění), na první přímé volby do EP a na vztahy mezi Parlamentem, Radou a Komisí, které se průběžně měnily. Po vstupu Maastrichtské smlouvy v platnost neboli Smlouvy o Evropské unii získal Parlament veto, čímž se opět navýšil jeho vliv. Přijetí Lisabonské smlouvy a zřejmě na dlouho dobu smlouvy poslední, znamenalo pro Parlament další navýšení pravomocí a zároveň nabytí větší odpovědnosti vůči občanům EU.

2.1 Vznik a vývoj Evropského parlamentu do roku 1992

Roku 1952 vzniká Smlouva o Evropském společenství uhlí a oceli (ESUO). Na základě této smlouvy je založeno Společné shromáždění (dále jen Shromáždění), které bylo předchůdcem dnešního Evropského parlamentu.⁹ Jeden ze zakladatelů Evropských společenství a zároveň předseda ESUO v letech 1952 – 1955 Jean Monnet navrhl strukturu prvního integračního seskupení a to tak, že struktura obsahovala pouze dva orgány: Vysoký úřad (předchůdce dnešní Evropské komise) a Shromáždění, které mělo kontrolovat činnost Vysokého úřadu. Jeho koncepce však v průběhu výstavby institucí nebyla plně uplatněna, byla ale doplněna o Radu ministrů. Tento orgán reprezentoval stanoviska členských států a zajišťoval, že i malé členské země neztratí možnost prosazovat své zájmy. Nicméně hlavní kontrolní funkce Shromáždění vůči Vysokému úřadu zůstala zachována. „Vysoký úřad byl odvolatelný pouze Shromážděním ... a to výhradně v závislosti na projednávání výroční zprávy o hospodaření“¹⁰. K odvolání Vysokého úřadu bylo zapotřebí souhlasu nejméně dvou třetin členů Shromáždění a Vysoký úřad byl odvolatelný pouze jako celek.

⁹ Fiala Petr - Pitrová Markéta. *Evropská unie*. Brno. s. 308

¹⁰ Tamtéž. s. 308

První zasedání Shromáždění ESUO proběhlo 10. 9. 1952 ve Štrasburku a čítalo 78 zástupců, kteří byli delegováni národními parlamenty členských zemí, tj. Belgie, Nizozemí, Lucemburska, Francie, Spolkové republiky Německa a Itálie.¹¹ Na tomto zasedání byl sestaven zvláštní výbor, který měl za úkol připravit jednací řád a institucionalizovat kontakty s Radou ministrů a Vysokým úřadem. Druhé zasedání se konalo 10. 1. 1953 a členové Shromáždění se dohodli na principech vnitřního členění a na zasedacím pořádku. Ten byl specifický tím, že nebyl utvořen na základě abecedy, nýbrž podle politické příslušnosti, což posílilo vliv politických frakcí v tomto parlamentním orgánu.¹²

V roce 1957 byly uzavřeny Smlouvy o Evropském hospodářském společenství (EHS) a Smlouvy o Evropském společenství pro atomovou energii (EURATOM). To mělo samozřejmě dopad na Shromáždění, které se tedy stalo orgánem kompetentním jak pro ESUO, tak i pro EHS a EURATOM. Znamenalo to nejen rozšíření působnosti, ale i navýšení členů Shromáždění ze 78 na 142. Pravomoci Shromáždění vzniklé na základě jednotlivých smluv se nijak významně nelišily. Společným úkolem Shromáždění ve všech třech smlouvách byla kontrola vůči nadnárodní autoritě. Dosud platný princip zastoupení, kdy poslance Shromáždění tvořili delegáti vyslaní parlamenty členských zemí, nebyl nikterak pozměněn a zůstal tak otevřen problém přímých voleb, které byly pouze zmíněny ve Smlouvě o EHS jako budoucí úkol.¹³

30. 3. 1962 byla odsouhlasena změna názvu Společného shromáždění na Evropský parlament. Tato změna však ještě nebyla oficiální a platila pouze v rovině politické dohody. K oficiální změně názvu došlo až roku 1986 Smlouvou o jednotném evropském aktu (JEA).

Summitem v Haagu roku 1969 získal Parlament první rozpočtové pravomoci, byť jen minimální. Ty byly ovšem rozvinuty tzv. Bruselskou smlouvou z roku 1975. Na základě této smlouvy získal Parlament celý soubor

¹¹ Šaradín, Pavel. *Volby do Evropského parlamentu v České republice*. Olomouc: 2004. s. 12

¹² Fiala, Petr – Pitrová, Markéta. *Evropská unie*. Brno: 2004. s. 310

¹³ Tamtéž. s. 311

nových rozpočtových pravomocí, např. vrátit rozpočet jako celek, čímž mohl vyvíjet tlak na Radu a Komisi.¹⁴

V Haagu se rovněž řešila otázka přímých voleb, byla však odsunuta do pozadí. Jelikož se ES chystalo přijmout nové členy, změna systému nebyla prozatím vhodná, navíc zde mezi některými zúčastněnými stranami narůstala obava, že pokud budou zavedeny přímé volby do Evropského parlamentu, rozšíří se i jeho pravomoci. Evropská rada však tento argument považovala za neopodstatněný, takže na summitu v Paříži roku 1974 dala zelenou přímým volbám do Parlamentu. Roku 1975 vydal Parlament tzv. Patijnovu zprávu, ve které odděluje otázku přímé volby od jednotného volebního systému, který ještě nebyl vytvořen. Díky tomuto kroku Evropská rada přislíbila, že první přímé volby do Evropského parlamentu uspořádá v roce 1978 nebo co nejdříve po tomto datu. Přímé volby měly podporu v celém Evropském společenství. Nakonec se první přímé volby do EP konaly 7. a 10. června 1979, jelikož Velká Británie nestihla zákon o přímých volbách ratifikovat včas.¹⁵

Přímé volby s sebou přinesly řadu změn, především nezávislost Evropského parlamentu na parlamentech národních či jimi vznikla přímá vazba na občany Evropského společenství. Po přímých volbách se EP rozhodl maximálně využít svých pravomocí, a to především v oblasti schvalování rozpočtu, což znamenalo vyšší nároky na koordinaci práce mezi Komisí, Radou a Parlamentem. Znamenalo to však větší rozpočtovou stabilitu Společenství.¹⁶

V osmdesátých letech prodělal Evropský parlament další změny, a to hlavně v souvislosti se Slavnostním prohlášením o Evropské unii ze dnů 17. - 19. června 1983 na summitu Evropské rady ve Stuttgartu. Změny se odrazily v komunikaci mezi Parlamentem a Radou. Rada totiž dostala závazek odpovídat na dotazy kladené Parlamentem a informovat Parlament o svých plánech po každém svém summitu. Další změna byla uplatněna ve vztahu mezi

¹⁴ Fiala, Petr – Pitrová, Markéta: *Evropská unie*. Brno: 2004. s. 312

¹⁵ Tamtéž. s. 313

¹⁶ Tamtéž. s. 314

Parlamentem a Komisí. Parlament spolu s Radou začal rozhodovat o složení členů Komise, což dříve bylo pouze v kompetenci Rady.¹⁷

Další významný posun v pravomocích Evropského parlamentu znamenal tzv. Jednotný evropský akt (JEA) z 28. 2. 1986. Nová kooperační procedura zajišťovala možnost předložit pozměňující návrhy Parlamentu přímo Radě. Díky JEA bylo také upevněno postavení Parlamentu v oblasti přijímání nových členů do Společenství.¹⁸

2.2 Vývoj Evropského parlamentu od roku 1992 do roku 2009

Rok 1992 znamenal přijetí Smlouvy o Evropské unii (tzv. Maastrichtská smlouva). Tato smlouva byla podepsána 7. 2. 1992 v Maastrichtu a v platnost vstoupila 1. 11. 1993. Smlouva zavedla nové oblasti spolupráce členských zemí. Tato smlouva vytvořila novou politickou a hospodářskou strukturu, kterou tvořily tzv. tři pilíře. Stávající Evropská společenství tvořila první pilíř, jako druhý pilíř byla nově zavedena společná zahraniční a bezpečnostní politika, třetí pilíř znamenal spolupráci v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí.¹⁹ Celé znění Maastrichtské smlouvy je dostupné na <http://www.euroskop.cz/gallery/5/1563-d542a3ea_d7d7_4a7a_b5df_aecfd1343f8d.pdf>

Jaký dopad měla Maastrichtská smlouva na Evropský parlament? Podpis smlouvy o EU znamenal pro Evropský parlament určité zklamání. Nicméně členské státy se rozhodly zvýšit vliv Evropského parlamentu v procesu přijímání rozhodnutí zavedením tzv. procedury spolurozhodování (parlamentní veto). Díky vetu mohl Parlament zabránit schválení aktů navržených Radou, byly-li neslučitelné s postoji Parlamentu. Další ustanovení znamenalo právo EP konzultovat a hlasovat o konečném personálním složení Komise.²⁰ Další článek Smlouvy o EU předpokládá, že Evropský parlament vypracuje návrhy, které by

¹⁷ Tamtéž. s. 315

¹⁸ Tamtéž. s. 317

¹⁹ *EUROPA - EU v kostce* [online]. 2011 [cit. 2011-02-07]. Smlouvy a právo. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/abc/treaties/index_cs.htm>.

²⁰ Fiala, Petr – Pitrová, Markéta. *Evropská unie*. Brno: 2004. s. 318

umožnily volby s všeobecným hlasováním podle jednotného řádu ve všech členských zemích. Smlouva také zajistila vytvoření evropského ombudsmana jmenovaného Evropským parlamentem. Ombudsman bude zmocněn přijímat stížnosti od kteréhokoli občana EU či od právnických a fyzických osob majících svůj úřad zaregistrovaný v členském státu. Jelikož parlament získal právo navrhnout změny, začal se navyšovat počet lobbistů, kteří začali ovlivňovat jednotlivé europoslance.²¹

Amsterodamská smlouva podepsaná 7. 10. 1997 vstoupila v platnost 1. 5. 1999. Smlouva zjednodušila mechanismus spolurozhodování tak, že se upustilo od třetího čtení.²² Smlouva předvídala, že se Evropská unie rozšíří směrem na východ a jih, a bez ohledu na rychlost či pořadí stanovila, že Evropský parlament bude mít maximálně 700 zástupců (poslanců). Toto ustanovení však po přijetí Smlouvy z Nice pozbylo své aktuálnosti.²³

Smlouva z Nice byla podepsána 26. 2. 2001 a v platnost vstoupila 1. 2. 2003. Smlouva se týkala především reformy orgánů, aby EU mohla kvalitně a účinně fungovat i po vstupu deseti nových členů v roce 2004 a dvou dalších členů v roce 2007. Co se Evropského parlamentu týče, proběhly změny týkající se jeho složení - maximální počet poslanců smlouva stanovila na 732. V Protokolu o rozšíření EU pak byly stanoveny jasné počty poslanců pro jednotlivé členské země od 1. 1. 2004 do roku 2009. Dále byl Parlament zapojen do mechanismu obrany základních hodnot, do rozhodování o tvorbě soudních sborů a získal pravomoc podávat žaloby a žádat o posudek slučitelnosti mezinárodních dohod.

V roce 2004 vstoupilo do Evropské unie deset nových členských států a počet všech členů EU se vyšplhal na 25. Mezi těchto 25 členských zemí se počet poslanců distribuoval na 732. Po přijetí Bulharska a Rumunska v roce

²¹ Defarges Philippe Moreau. *Evropské instituce*. Univerzita Karlova v Praze. 2002. s. 53

²² Fiala, Petr – Pitrová, Markéta. s. 319

²³ Janíček Ladislav, Rais Karel, Drdla Miloš, Stehlík Václav, Quintillán Manuel Ahijado. *Evropská unie: Instituce, ekonomická, bezpečnostní a sociální politika*. Brno: 2003. s. 58

2007 stoupl počet poslanců EP dočasně na 785 a v roce 2009 po volbách jejich počet klesl na 736.²⁴

2.3 Lisabonská smlouva a její dopady na Evropský parlament

Ještě než představím principy Lisabonské smlouvy, nemohu opomenout smlouvu jinou, která však byla zamítnuta a nebyla nikdy ratifikována – Evropská ústava z roku 2004. Tato smlouva byla uceleným textem, který nahrazoval všechny dosavadní smlouvy, a obsahovala velké množství změn. K přijetí smlouvy bylo zapotřebí v některých členských zemích uspořádat všelidové referendum. Za českou republiku smlouvu podepsal tehdejší premiér Stanislav Gross, nicméně v referendech ve Francii a v Holandsku smlouva občanskými referendy neprošla, což znamenalo nepřijetí Ústavy.

Německá kancléřka Angela Merkelová iniciovala roku 2007 přepsání Ústavy do jiné podoby a formy (jako dodatky ke stávajícím smlouvám). Její návrh byl schválen a text smlouvy byl dokončen v druhé polovině roku 2007. V té době EU předsedalo Portugalsko, proto smlouva byla nazvána Lisabonskou smlouvou.

Podle českého prezidenta Václava Klause se jedná o pouhý přepis Evropské Ústavy provedený nyní však takovým způsobem, aby textu nikdo z širší veřejnosti nerozuměl (nejedná se o ucelený text). Přesto se politické elity dohodly na tom, že Smlouvu se pokusí schválit všechny členské země, avšak už ne za pomoci referenda, ale ve svých národních parlamentech.²⁵ V České republice vzbudila Lisabonská smlouva vlnu různých názorů. Odpůrci v čele s Václavem Klausem argumentovali především ztrátou národní suverenity, naopak její příznivci tvrdili, že se vyplatí vzdát se zlomku suverenity ve prospěch EU, jelikož i nadále budou moci občané ČR žít v demokratickém světě, který nebude ohrožován mocenskými spory mezi jednotlivými členskými

²⁴ Fiala, Petr – Pítrová, Markéta. s. 320

²⁵ KLAUS, Václav. Lisabonská smlouva: : manuál pro začátečníky. *Články a eseje* [online]. 27. 12. 2008, 1, [cit. 2011-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.klaus.cz/clanky/583>>.

zeměmi ani netolerancí jednotlivců.²⁶ (Tímto jednotlivcem byl v textu myšlen Václav Klaus).

Průtahy a neschopnost se domluvit, kterou Česká republika předvedla (konkrétně dvě přezkoumání smlouvy Ústavním soudem, kritika smlouvy Václavem Klausem a některými senátory ODS), byly trnem v oku nejen opozici, ale i významným představitelům členských zemí EU a podle názorů tehdejší opozice tyto průtahy znovu poškodily pověst ČR a také pošramotily důvěru vysokých zahraničních státníků v Českou republiku.²⁷ Nakonec si Václav Klaus vymohl výjimku týkající se Listiny základních práv EU zaručující nevratnost Benešových dekretů.²⁸

Dne 1. 12. 2009 po mnoha vyjednáváních vstoupila v platnost Lisabonská smlouva neboli Smlouva pro Evropu 21. století. Tato dlouho diskutovaná smlouva mění stávající zakládající smlouvy EU (Smlouvu o EU a Smlouvu o založení ES), mění jejich název na Smlouvu o fungování Evropské unie, ale nenahrazuje je. Poskytuje Evropské unii právní rámec a nástroje pro řešení budoucích výzev a naplnění očekávání občanů.²⁹

Jak již bylo zmíněno, díky Lisabonské smlouvě narostla rozpočtová pravomoc Parlamentu na veškeré výdaje EU - získal poslední slovo v rozhodování o celém rozpočtu EU, včetně výdajů na společnou zemědělskou politiku, u nichž měla dosud poslední slovo Rada.

Dále se významně navýšily legislativní pravomoci parlamentu. Od ratifikace smlouvy má Parlament stejnou váhu jako Rada v oblastech spadajících do

²⁶ <http://zpravy.idnes.cz/studenti-p09-matkova-aneta-2-d0l-/mfdnes.asp?y=mfdnes/studenti-p09-matkova-aneta-2.htm>

²⁷ VEJVODOVÁ, Alžběta. ČT24 [online]. 2009 [cit. 2011-02-08]. Zaorálek: Pověst ČR nepošramotil pád vlády ale diskuze kolem Lisabonské smlouvy. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/domaci/52878-zaoralek-povest-cr-neposramotil-pad-vlady-ale-diskuse-kolem-lisabonske-smlouvy/>>.

²⁸ ČT24 [online]. 2009 [cit. 2011-02-08]. Summit EU rozhodl: Česko dostane požadovanou výjimku. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/lisabonska-smlouva/71034-summit-eu-rozhodl-cesko-dostane-pozadovanou-vyjimku/>>.

²⁹ *EUROPA : Smlouva pro Evropu 21. století* [online]. 2009 [cit. 2011-02-08]. Lisabonská smlouva. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_cs.htm>.

působnosti Evropské unie. Dříve poslanci přijímali zákony zaměřené zejména na usnadnění volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu v EU a na ochranu životního prostředí a spotřebitelů. Nyní je jejich souhlas nezbytný také pro přijímání zákonů souvisejících se zemědělstvím, rybolovem, energetikou, cestovním ruchem, kontrolou vnějších hranic, policejní a soudní spoluprací nebo civilní ochranou.

Další změna se týká volby předsedy Evropské komise, která bude probíhat tak, že kandidáta na funkci předsedy Komise navrhnou vlády na základě výsledků voleb do Evropského parlamentu. Poté bude kandidát Parlamentem potvrzen. Parlament bude schvalovat i Komisi jako celek včetně vysokého představitele EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který bude zároveň místopředsedou Komise. Pokud poslanci Evropského parlamentu vysloví Komisi nedůvěru, může být komise přinucena podat demisi.

Změna nastává i v komunikaci s občany EU. Ti teď mohou zasílat Parlamentu petice se stížnostmi týkající se uplatňování evropského práva. Poslanci volí evropského veřejného ochránce práv, který přezkoumává stížnosti ve věcech nesprávného postupu orgánů a institucí Unie. Může také ustanovit vyšetřovací výbor, pokud se bude domnívat, že byly porušeny právní předpisy EU.

V Lisabonské smlouvě je též zakotvena Listina základních práv Evropské unie, která stanoví občanská, politická, hospodářská a sociální práva uvedená dosud v různých vnitrostátních, evropských a mezinárodních aktech. Vstupem smlouvy v platnost se Listina stala závaznou a poslanci se na ni mohou odvolat v případě porušování lidských práv v EU. Česká republika, díky vyjednané výjimce Václavem Klausem v otázce Benešových dekretů, ztrácí ovšem možnost uplatnit pro své občany u evropských orgánů sociální, pracovněprávní a další lidská práva.

Lisabonská smlouva rovněž řeší zahraniční politiku EU, tudíž od její ratifikace musí být každé rozšíření EU a všechny mezinárodní smlouvy schváleny poslanci. Společně bude Parlament a Rada rozhodovat o opatřeních

v oblastech obchodní politiky, rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Poslanci budou pravidelně jednat o dodržování lidských práv a budou do celého světa vysílat pozorovatele, kteří budou pozorovat a ověřovat svobodu a nestrannost voleb.³⁰

Jak jsem již uvedla v začátku této podkapitoly, Česká republika byla mezi posledními zeměmi, které smlouvu podepsaly.

Kompletní znění Lisabonské smlouvy je k dispozici na: <<http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/index.htm>>

2.4Dílčí závěr

Z kapitoly je zřejmé, že vývoj Parlamentu nebyl nikterak jednoduchý. Parlament ze všech orgánů Unie prošel od počátků integrace nejrozsáhlejšími změnami jak v oblasti složení, tak i svého postavení. Vidíme, že na významu získával Parlament díky Bruselské smlouvě, kdy dostal rozpočtové pravomoci, dále především díky přímým volbám, pak v osmdesátých letech, kdy mu Rada musela začít zodpovídat dotazy, dále přijetím Jednotného evropského aktu, poté v devadesátých letech, kdy Parlament získal právo veta, a pak samozřejmě ratifikováním Lisabonské smlouvy. Průtahy, které se kolem ratifikace vyskytly zejména díky prezidentu Václavu Klausovi, nikterak dobrému jménu České republiky neprospěly. Český národ se rozdělil na dvě skupiny, jedna skupina s prezidentem plně souhlasila, druhá skupina se za pana prezidenta možná i trochu styděla. Dle pana Michala Malovce by členské státy neměly sledovat jen své vlastní zájmy, ale měly by spolupracovat v oblasti vzájemných vztahů a harmonizaci politik. K tomu patří i podpis Lisabonské smlouvy. Na Českou republiku se většina europoslanců dívala hodně skepticky, nechápali, proč je jeden malý stát tak zarytě proti. Někteří politici se vyjádřili nelichotivě o Václavu Klausovi, když si vymínil výjimku, německý europoslanec doslova řekl: „Jako poslední možnost zachování tváře mu zůstal jen požadavek neutrální výjimky u Listiny základních práv EU podle vzoru Velké Británie, což právně nemůže nic změnit, ale pro Českou republiku je to nekonečně trapné,

³⁰ Evropský parlament. Lucemburk: Úřad pro publikace EU. 2010. s. 4

neboť se tím vlastně prohlašuje za zónu omezených lidských práv a omezené lidské důstojnosti.“³¹

³¹ ČT24 [online]. 2009 [cit. 2011-02-08]. Summit EU rozhodl: Česko dostane požadovanou výjimku. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/lisabonska-smlouva/71034-summit-eu-rozhodl-cesko-dostane-pozadovanou-vyjimku/>>.

3. Volby do Evropského parlamentu

Volby do Evropského parlamentu jsou nejvýraznějším rysem, který odděluje Parlament evropský od jednotlivých národních parlamentních seskupení. Jak již bylo uvedeno, jedná se o jediné nadnárodní parlamentní shromáždění na světě, které je volené přímo občany. Právě přímé volby dávají Evropskému parlamentu větší legitimitu, než kdyby se jednalo o seskupení jmenované z národních parlamentů. První přímé volby se uskutečnily 7. a 10. 6. 1979 a jejich zavedení je považováno za zlomový okamžik ve vývoji Parlamentu. Díky přímým volbám se Parlament přiblížil občanům Společenství a získal nezávislost na národních parlamentech členských zemí.³²

V této kapitole bych se zaměřila na tolik diskutovaný jednotný volební systém, který stále není vytvořen a otázka jeho vytvoření je v současné době odsunuta do pozadí. Volby samozřejmě souvisejí i s volební účastí, ze které se dá vyčíst určitá prestiž a význam evropských voleb. Volební účast každých pět let klesá i přes narůstající počet členů EU. Možné důvody nezájmu občanů o evropské volby nastíním rovněž v druhé podkapitole.

3.1 Otázka jednotného volebního systému

V navazující Smlouvě o EHS bylo Shromáždění pověřeno „vypracováním návrhu, který by umožnil volby s všeobecným hlasováním podle jednotného řádu ve všech členských státech“. (čl. 138 Smlouvy o EHS).³³

Již v roce 1960 se Shromáždění rozhodlo reagovat na potřebu vytvoření jednotného volebního systému a předložilo tak Dehousseovu zprávu. Návrhem této zprávy byla přímá volba 2/3 poslanců, 1/3 poslanců by byla i nadále navrhována národními parlamenty. Jednotný volební systém měly společně schválit Rada a Shromáždění, v Radě však nedošlo k jednomyslnému souhlasu kvůli odporu Francie, která přímé volby chápala jako posílení nadnárodního

³² Šaradín, Pavel: *Volby do Evropského parlamentu v České republice*. 2004. s. 59

³³ Fiala, Petr – Pitrová, Markéta. s. 324

směřování Společenství. Otázka přímých voleb se na čas odsunula do pozadí, proto Parlament roku 1969 upozornil Radu na možnost podání žaloby za nečinnost ohledně přímých voleb. Ta okamžitě zareagovala a analýzou společného volebního systému pověřila COREPER (Comité des Représentants Permanents) – Výbor stálých zástupců členských zemí při EU.

Evropský parlament rozhodl o vypracování další analýzy. Ta byla zveřejněna roku 1975 a nazývala se Patijnova zpráva. Ve zprávě od sebe byly odděleny jednotný volební systém a otázka přímých voleb. Byl zveřejněn návrh data prvních přímých voleb (první sobota v květnu 1978). Rada na Patijnovu zprávu reagovala na svém zasedání v červnu 1976 prohlášením, že přímé volby podpoří v nejbližším možném termínu.

Přestože stále nebyl prosazen model jednotného volebního systému, o který Parlament usiloval, první přímé volby do Evropského parlamentu se uskutečnily 7. a 10. 6. 1979. Volební systémy si autonomně zvolily jednotlivé členské země. Nespokojený Evropský parlament přišel o tři roky později s novým návrhem, tzv. Seitlingerovou zprávou, která se opírala o proporční volební systém s užitím d'Hondtovy formule (metoda rozdělování hlasů na základě přidělování mandátů podle množství získaných hlasů). Rada ministrů opět nebyla jednotná v odsouhlasení zprávy, a to ani při projednávání její novelizace v roce 1984.

Ihned po evropských volbách v roce 1989 bylo přijato další rozhodnutí o vypracování návrhu jednotného volebního systému a v říjnu 1991 byla přijata de Guchtova zpráva. Návrh v této zprávě se snažil zohlednit princip subsidiarity (předpokládá iniciativu Společenství jen v oblastech, v nichž nejsou členské státy schopny řešit problémy dostatečně uspokojivě. Principem subsidiarity je přenášení rozhodnutí na nejnižší možnou úroveň, kde lze problémy efektivně řešit). Z tohoto hlediska se jednotný volební systém jevil jako zásah do vnitřních záležitostí zemí či dokonce byl chápán jako zásah do tradičních podob politických systémů členských států. Aby k tomu nedošlo, byl ve zprávě navržen kompromis, na jehož základě by měl být vypracován takový volební systém, který bude mít společná pravidla pro všechny členské státy pouze ve vybraných

oblastech voleb. De Guchtova zpráva se dočkala ještě dvou dalších modifikací (podrobně Fiala, Pitrová, s. 326).

1. 9. 1993 vstoupila v platnost Smlouva o Evropské unii, která otázku jednotného volebního systému posunula do nové roviny. Podle jejího znění bylo k odsouhlasení jednotného volebního systému zapotřebí nejen jednomyslného souhlasu Rady, nýbrž i souhlasu Evropského parlamentu, který byl do této chvíle pouze navrhovatelem. Toto ustanovení posunulo Parlament do pozice orgánu, který spolurozhoduje o modelu volebního systému a tím pádem i posílilo jeho odpovědnost za řešení této problematiky.

Vyřešit problém volebního systému se pokoušel i německý návrh v roce 1996. Ani na něm se Rada neusnesla a pouze upravila odpovídající články v Amsterodamské smlouvě následujícím způsobem: „Evropský parlament vypracuje návrh na volby se všeobecným přímým hlasováním konané ve všech členských státech jednotně, nebo podle zásad společných všem členským státům.“ (čl. 190 Smlouvy o ES revidované Amsterodamskou smlouvou)

Evropský parlament dne 15. 7. 1998 předložil vypracovaný návrh, ve kterém bylo stanoveno, že evropské volby se budou konat ve všech zemích na základě jednotného proporčního volebního systému, s volebními obvody, které budou určeny s ohledem na specifika jednotlivých členských států a zároveň nebudou ohrožovat samotný princip poměrného zastoupení a vazbu poslanců na voliče. Tedy že poslanci budou i nadále zastupovat občany EU a nikoliv dané obvody, vytvoří-li se jich vícero na území jednoho státu. Do návrhu byla rovněž zakomponována nekompatibilita mandátů, které by poslanci získali ve volbách do národních parlamentů a do Evropského parlamentu.

Proč Rada nebyla jednomyslná v souhlasu otázky jednotného volebního systému? Každý členský stát měl svůj specifický volební systém, ale zejména odlišný byl systém užívaný ve Velké Británii a Irsku. Britští politici si za „svým“ systémem stáli a byli přesvědčeni, že změna systému není vhodná ani pro volby do Evropského parlamentu. Byli to Britové, kteří dlouhodobě odmítali všechny navrhované koncepce proporčního systému, jelikož jej považovali

za nedostatečný v kontaktu s voliči. Změna nastala po nástupu vlády labouristů v roce 1997. Velká Británie nakonec přijala volební zákon o volbách do Evropského parlamentu, který je založen na poměrném principu hlasování. Přestože byl tento zákon několikrát odmítnut Horní sněmovnou a nikdy s ním nesouhlasilo celé politické spektrum, nakonec byl v Dolní sněmovně odhlasován 14. 1. 1999. V tom samém roce byl poprvé uplatněn při volbách do Evropského parlamentu.

Nyní je situace taková, že evropské volby jsou v jednotlivých členských státech EU organizovány na základě poměrného mechanismu či podle principu jednojmenného přenosného hlasování (předpokládá postupný výběr jednotlivých kandidátů. Ten, který získá v součtu nejvíc preferenčních hlasů, je vítězem).³⁴

Vidíme, že o zavedení jednotného volebního systému se diskutuje již od založení Shromáždění. Přestože bylo navrženo několik plánů a předloženo několik návrhů, žádný z nich nebyl přijat. 27 členských států si tudíž určuje svůj vlastní volební systém. Jednotlivé systémy se liší např. ve způsobech jmenování kandidátů, ve výši volebního práhu, v možnosti či nemožnosti dvojího mandátu nebo v typu kandidátek.³⁵ Zajímavostí je, že v Řecku, Belgii a Lucembursku je účast na volbách povinná – stanovená zákonem. Co tedy voliče všech členských zemí v evropských volbách spojuje? Zajisté je to společná věková hranice aktivního volebního práva – voleb do EP se mohou zúčastnit pouze občané starší 18 let. Společný je i časový čtyřdenní rámec (čtvrtek – neděle ve druhém týdnu v červnu), ve kterém musí volby proběhnout. V některých zemích jsou k volbám využity dva dny, např. v České republice volíme v pátky a soboty, jinde volí pouze jeden den, a to v neděli, např. v Belgii.³⁶ Různá pravidla existují i v otázce volebního práva. Původně museli kandidáti pocházet ze země, ve které kandidovali a byli voleni, ale

³⁴ Fiala, Petr – Pitrová, Markéta. s. 324 - 329

³⁵ Šaradín, Pavel. s. 60

³⁶ HABÁČ, Martin. *Institut evropské demokracie* [online]. 2004 [cit. 2011-02-10]. Jednotný volební systém do Evropského parlamentu. Dostupné z WWW: <<http://www.ied.cz/index.php?d=8&id=49>>.

s Maastrichtskou smlouvou je občanům EU dovoleno kandidovat za zemi, v níž žijí a v níž mají své trvalé bydliště. Další rozdíl je ve věkové hranici kandidáta. Od 18 let mohou občané kandidovat např. ve Švédsku či Španělsku a dalších zemích, od 19 let v Rakousku, od 21 let např. v Belgii a Velké Británii, od 23 let ve Francii, od 25 let v Itálii atd.³⁷

3.2 Význam voleb do Evropského parlamentu

Ač by se mohlo zdát, že volby do Evropského parlamentu jsou pro občany EU něčím významným a důležitým, opak je pravdou. Významné z politického hlediska byly volby v roce 2004, které proběhly krátce po vstupu deseti nových členských států do EU. Celkově jsou evropské volby v politologické literatuře označovány jako second-order elections, tedy volby druhého řádu. Těmto volbám je občanů ale i kandidujícími stranami věnováno méně pozornosti a je jim připisován menší význam než volbám do národních parlamentů. V některých státech těmto evropským volbám dokonce konkurují i volby regionální. Rozhodování občanů v těchto volbách bývá strategicky jiné než v národních volbách, často využívají těchto voleb jako varování pro hlavní politické síly.

Z dlouhodobého hlediska počet voličů v evropských volbách permanentně klesá. V prvních přímých volbách v roce 1979 činila volební účast 67% voličů, v roce 2004, kdy Unie čítala 25 států, byla volební účast pouhých 45,5% voličů. Podíl účasti voličů v nově přijatých státech v roce 2004 byl velmi nízký (26%), což je zajímavé, jelikož u dříve přistoupičších států byla volební účast v pro ně prvních volbách podstatně vyšší, např. ve Španělsku 69% či v Portugalsku 72%. Nicméně ve všech státech volební účast v druhých volbách poklesla. Participace občanů na národních parlamentních volbách je v průměru o 22% vyšší než ve volbách evropských. Ovšem je nutné podotknout, že např. v Řecku a Belgii je volební účast povinná, což pochopitelně minimalizuje rozdíly v účasti na jednotlivých volbách. Zajímavé je, že volební účast občanů na evropských

³⁷ ROVNÁ, Lenka. Volby do Evropského parlamentu - jednota v mnohosti?. In LEQUESNE, Christian; ROVNÁ, Lenka. *Zastoupení evropské pětadvacítky v Evropském parlamentu*. Praha : Dokořán, s.r.o., 2005. s. 28

volbách stoupala tehdy, byly-li tyto volby konány současně s volbami do národních parlamentů či jednoduše s volbami na národní úrovni. Všechny zmíněné skutečnosti signalizují, že občané EU evropským volbám skutečně přiřkládají jen malý význam.

Co za všeobecně nízkou účastí voličů stojí? Petr Fiala předkládá výklady Blondela, Sinnota a Svenssona, které jsou postaveny na předpokladu, že volební neúčast je výrazem nesouhlasu a nespokojenosti s evropskou integrací. Odlišné výklady van den Eijka, Schmitta a Franklina, které Fiala rovněž zmiňuje, dospěly ve své analýze k tomu, že integrační proces nehraje při rozhodování, zda jít či nejít volit, žádnou roli. Volební neúčast připisují strukturálním a procesuálním faktorům souvisejícím např. s termínem voleb či s rozhodnutím podpořit či oslabit jednotlivé politické aktéry.³⁸

Robert Zbíral se na otázku volební účasti dívá i z pohledu legitimacy Parlamentu. Význam Parlamentu stále narůstá, ale prezentuje ještě Parlament skutečně vůli občanů EU? Kritici vidí chybu v tom, že občané nehlasují pro celoevropské strany, které by nabízely určitý program, jenž by byl prosazován po zvolení do Parlamentu, ale volby do EP jsou vedeny národními stranami v členských státech. Přesto z výsledku průzkumu veřejného mínění vyplývá, že Evropský parlament je pro občany EU nejdůvěryhodnějším uniijním orgánem, ba co víc, v ČR důvěřuje Evropskému parlamentu 57 % občanů.³⁹

3.3 Dílčí závěr

Otázka jednotného volebního systému prostupuje celým vývojem Evropského parlamentu. Vzhledem k principu subsidiarity zřejmě nebude v nejbližších letech volební systém sjednocen, myslí si pan Michal Malovec. Zároveň doplňuje, že tlaky na sjednocení volebního systému v Parlamentu stále jsou, nicméně nikdo nepůjde proti vůli občanů. V otázce jednotného volebního systému tedy v rámci Parlamentu nepanuje konsenzus. Navíc pokud by jednou

³⁸ PETR, Fiala. Význam a funkce voleb do Evropského parlamentu. In LEQUESNE, Christian; ROVNÁ, Lenka. *Zastoupení evropské pětadvacítky v Evropském parlamentu*. Praha : Dokořán, s.r.o., 2005. s. 51-54

³⁹ Zbíral, Robert. *Institucionální rámec Evropské unie*. Praha: 2007. s. 56-58

ke změně došlo a systém se jednotným stal, znamenalo by to vytvoření kompletně nové legislativy. Za nevýhodu celých voleb pan Malovec považuje, že občané členských států mohou volit pouze navržené poslance kandidující za jejich stát. Např. Češi mohou volit pouze české poslance a nikoli třeba německé. Nízkou volební účast si vysvětluje třemi důvody: Za první důvod nízké volební účasti považuje spokojenost občanů s fungováním EU. Občané jsou spokojeni, nemají důvod něco významného měnit a tedy jít volit. Za druhý důvod považuje neznámé kandidáty. Většina kandidátů na europoslance je politicky neprofilovaná, pro občany jsou kandidáti neznámí a nezajímaví. Výjimka potvrzující pravidlo platí ve státech, jako jsou Německo, Francie či Švédsko, kde jsou kandidáti velice aktivní a občanům známí. Jako poslední třetí důvod nízké volební účasti pan Malovec uvádí nezajímavá témata pro občany EU, která Parlament řeší. Témata se netýkají jejich státu, např. korupce, ale týkají se EU jako celku. Pro občany jsou tato témata nezáživná a nic neříkající.

Volební systém tedy i do budoucna zůstane v rukou jednotlivých členských zemí. Společná kritéria pro evropské volby se již zřejmě nerozšíří. Volební účast občanů bude zřejmě i nadále nízká. Pokud kandidáti nebudou pro občany více politicky aktivními a nezačnou se řešit témata, která by se občanů dotýkala, nebo nenastane-li veliká nespokojenost občanů s fungováním EU, zřejmě nemůžeme očekávat nárůst volební účasti.

4. Struktura Evropského parlamentu

Evropský parlament netvoří jen poslanci, i když oni jsou ti, o kterých se především mluví. Zaměřím se na předsednictvo a současného předsedu, dále samozřejmě na poslance jako celek, na získání mandátu poslance, jejich profil a časovou vytíženost. Jak jsem již zmiňovala, poslanci v Parlamentu nezasedají podle své národnosti, nýbrž podle své politické příslušnosti k jedné ze sedmi politických skupin. Jednotlivé politické skupiny, jejich vznik, velikost a obecný program budou rovněž tématem této kapitoly. Poslanci nejsou členy jen politických skupin, jsou členy i parlamentních výborů, které se zaměřují na specifické oblasti práce Parlamentu. Každý výbor krátce představím, zaměřím se na jeho funkce, pravomoci a kompetence. Dále v Parlamentu působí dvacet pět delegací, které zajišťují styky s parlamenty zemí, jež nejsou členy Evropské unie. Evropský parlament také potřebuje silný zástup úředníků, tlumočníků a překladatelů, jelikož každý poslanec má právo vystupovat ve svém rodném jazyce. Všechny tyto funkce spadají pod generální sekretariát.

4.1 Předseda a předsednictvo Evropského parlamentu

Běžný chod Evropského parlamentu je z organizačního hlediska zajišťován podobně jako v jiných národních parlamentech v souladu s ustanoveními jednacího řádu výbory a předsednictvem. Celé předsednictvo je voleno na polovinu volebního období Parlamentu, tedy na 2,5 roku a je zodpovědné za administrativní, personální a organizační záležitosti. Předsednictvo je složené z předsedy a čtrnácti místopředsedů.⁴⁰ Volba těchto čtrnácti místopředsedů probíhá na jediném hlasovacím lístku. Kandidáti se získanou absolutní většinou hlasů jsou považováni za zvolené. Pokud je jich méně než čtrnáct, koná se druhá doplňující volba opět na základě absolutní většiny. Jestliže ani druhá volba nestačila ke zvolení čtrnácti místopředsedů, přichází na

⁴⁰ *Evropský parlament Informační kancelář v České republice* [online]. 2009 [cit. 2011-02-13]. Předsednictvo 2009 - 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/presidency.html>>.

řadu volba třetí, ve které ke zvolení stačí relativní většina.⁴¹ Pouze poradním hlasem, nikoli hlasovacím právem, disponuje pět tak zvaných kvestorů. Kvestoři jsou pověřeni administrativními záležitostmi, které se týkají přímo poslanců. Kvestoři spolu s předsednictvem tvoří bureau.⁴²

Volba předsedy probíhá na základě tajného hlasování. Nominován je vždy nejstarší poslanec. Ke zvolení předsedy je nutná absolutní většina hlasů. Pokud ani po třetí volbě žádný z kandidátů této většiny nedosáhne, koná se čtvrtá volba, do které vstupují dva kandidáti s největším počtem hlasů ve volbě třetí. Došlo-li by k rovnosti hlasů těchto dvou kandidátů, vyhrál by kandidát starší.⁴³

Úkolem předsedy EP je řídit veškerou činnost Parlamentu a jeho orgánů. Formálně reprezentuje sněmovnu a jménem Parlamentu podepisuje schválený rozpočet a odsouhlasené legislativní akty. Předsedá plenárním zasedáním, schůzím předsednictva a Konference předsedů, zastupuje Parlament navenek především v mezinárodních vztazích.⁴⁴ Současným předsedou Evropského parlamentu je polský poslanec Jerzy Buzek. Narodil se 3. 7. 1940 v Polsku. Jeho profesní dráha započala na Slezské technické univerzitě, fakultě elektronického inženýrství. Dále studoval na Cambridge ve Spojeném království, je autorem přibližně dvou set vědeckých prací a patentů. Je členem různých akademických a technických asociací. Do roku 1997 byl vědeckým ředitelem polské Akademie věd, od roku 1992 do roku 1997 byl polským zástupcem v Mezinárodní energetické agentuře. V roce 1997 se stal spoluzakladatelem německo-polské vědecké sítě pro energii a ochranu životního prostředí INCREASE, dále se stal jedním ze zakladatelů konsorcia pro ochranu ovzduší ve Slezsku roku 1994. V letech 2002 – 2004 působil jako prorektor Univerzity Polonia a zakladatelem diplomatické školy Polonia. Získal

⁴¹ Šaradín, Pavel. s. 36

⁴² *Evropský parlament Informační kancelář v České republice* [online]. 2009 [cit. 2011-02-13]. Předsednictvo 2009 - 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/presidency.html>>.

⁴³ Šaradín, Pavel. s. 35

⁴⁴ Fiala, Petr – Pitrová, Markéta. s. 341

čestný doktorát na Technické univerzitě v Opolí, na univerzitách v Dortmundu, Soulu, Ispartě a na Slezské technické univerzitě. Na svoji politickou kariéru významně upozornil v roce 1997, kdy se stal premiérem a členem polského parlamentu. V tomtéž roce zahájil jednání o vstupu Polska do Evropské unie a roku 1999 přivedl Polsko do NATO. Poslancem Evropského parlamentu je od roku 2004, byl zvolen s nejlepším výsledkem v Polsku. Od tohoto roku je také místopředsedou Evropského energetického fóra. Byl zpravodajem pro sedmý rámcový program pro výzkum a inovace a zpravodajem pro Evropský strategický plán pro energetické technologie. Při ukrajinských volbách v roce 2004 zastupoval Evropský parlament a podporoval „oranžovou revoluci“. Obdržel titul „Evropský poslanec roku 2006 v oblasti výzkumu a technologie“, jenž mu udělil Parlamentní magazín. V tomtéž roce se stal vítězem o cenu „Bílé uhlí“, kterou mu udělili polští inženýři. V roce 2008 byl vybrán nejlepším polským europoslancem. V předchozím volebním období působil ve výboru pro průmysl, výzkum a energetiku, dále ve výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin. Byl též členem parlamentního výboru pro spolupráci EU – Ukrajina, působil v delegaci pro vztahy se zeměmi jihovýchodní Asie atd. Po volbách do EP 5. a 6. června 2009 byl zvolen do funkce předsedy Evropského parlamentu.⁴⁵

Mezi bývalé předsedy Evropského parlamentu se řadí Němec Hans-Gert Pöttering, který byl předsedou v šestém volebním období, tedy v letech 2007-2009. Pöttering je jedním ze šesti poslanců, kteří jsou v Evropském parlamentu od samého počátku. V letech 2004 – 2006 byl jedenáctým předsedou EP zvolen Katalánec Josep Borrell Fontelles.⁴⁶ Dále:

2002 – 2004 Pat Cox
1999 – 2002 Nicole Fontaine
1997 – 1999 José Maria Gil-Robles
1994 – 1997 Klaus Hänsch
1992 – 1994 Egon A. Klepsch

⁴⁵ *Evropský parlament* [online]. 2009 [cit. 2011-02-13]. Předseda - Jerzy Buzek. Dostupné z WWW: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/president_EP.html>.

⁴⁶ *Evropský parlament* [online]. 2009 [cit. 2011-02-13]. Bývalí předsedové EP. Dostupné z WWW: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/president_EP/president_ep_former.html>.

1989 – 1992 Enrique Barón Crespo
1987 – 1989 Lord Plumb
1984 – 1987 Pierre Pflimlin
1982 – 1984 Pieter Dankert
1979 – 1982 Simone Veil
1977 – 1979 Emilio Colombo
1975 – 1977 Georges Spénale
1973 – 1975 Cornelis Berkhouwer
1971 – 1973 Walter Behrendt
1969 – 1971 Mario Scelba
1966 – 1969 Alain Poher
1965 – 1966 Victor Leemans
1964 – 1965 Jean Duvieusart
1962 – 1964 Gaetano Martino
1960 – 1962 Hans Furler
1958 – 1960 Robert Schuman⁴⁷

Aktuální předsednictvo pro období 2009 – 2011 je následující:

Předseda:

- Jerzy Buzek

Místopředsedové:

- PITTELLA Giovanni : (S&D, IT)
- KRATSA-TSAGAROPOULOU Rodi : (EPP, EL)
- LAMBRINIDIS Stavros: (S&D, EL)
- MARTÍNEZ Miguel Ángel: (S&D, ES)
- VIDAL-QUADRAS Alejo: (EPP, ES)
- ROTH-BEHRENDT Dagmar: (S&D, DE)
- ROUČEK Libor: (S&D, CZ)
- DURANT Isabelle: (Zelení/EFA, BE)
- ANGELILLI Roberta: (EPP, IT)
- WALLIS Diana: (ALDE, UK)
- SCHMITT Pál: (EPP, HU)
- McMILLAN-SCOTT Edward: (ECR, UK)
- WIELAND Rainer: (EPP, DE)
- KOCH-MEHRIN Silvana: (ALDE, DE)

Kvestoři:

- GERINGER de OEDENBERG Lidia Joanna: (S&D, PL)
- HIGGINS Jim: (EPP, IR)

⁴⁷ *Tváře Evropského parlamentu 2009 – 2011*. Lucemburk: Úřad pro publikace EU. 2010. s. 5

- LULLING Astrid: (EPP, LU)
- MAŠTÁLKA Jiří: (GUE-NGL, CZ)
- NEWTON DUNN Bill: (ALDE, UK)⁴⁸

Každý člen předsednictva je zároveň členem určité politické frakce (zkratka frakce je uvedena v závorce za jménem). O jednotlivých politických frakcích (skupinách) bude pojednávat jedna z následujících podkapitol.

4.2 Poslanci Evropského parlamentu

Poslední volby do Evropského parlamentu se konaly ve dnech 5. – 6. června 2009. Celkově v Parlamentu působí 736 poslanců, z toho 22 jich je z České republiky. Počet českých europoslanců je přibližně stejný jako počet poslanců z Belgie, Nizozemí, Řecka, Portugalska či Maďarska. Poslanci byli zvoleni na pětileté období, tedy do roku 2014.

Poslanci Evropského parlamentu se sdružují v politických skupinách, neorganizují se podle státní příslušnosti, nýbrž podle své politické příslušnosti. Poslanci, kteří nejsou členy žádné politické skupiny, jsou označováni jako nezařazení.⁴⁹

Mandát poslance Evropského parlamentu je z politického hlediska neslučitelný s jinými funkcemi, jmenovitě s členstvím ve vládě národních států, členstvím v jiné instituci EU a pozicí zaměstnance Společenství. Je to především z důvodu zachování nezávislosti a udržení rovnováhy mezi institucemi Unie, Parlamentem a členskými státy. Tato neslučitelnost poslaneckého mandátu nebyla dříve stanovena pro národní parlamenty a jiná zastupitelská tělesa na nižší úrovni. Evropský a národní poslanecký mandát, čili dualitu, odmítala vždy Belgie, Řecko a Španělsko. Ve většině členských zemí tedy existovala možnost výkonu evropského a národního mandátu, avšak vzhledem k časové náročnosti výkonu funkce europoslance tato možnost duality stále klesala a byla využívána čím dál méně, což je viditelné na příkladu

⁴⁸ *Evropský parlament* [online]. 2009 [cit. 2011-02-13]. Předsednictvo 2009 - 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/presidency.html>>.

⁴⁹ Fiala, Petr - Pitrová, Markéta. s. 335

z roku 1990, kdy dvojí mandát zastávalo 6,5 % poslanců Evropského parlamentu, zatímco v roce 2002 dualitu využívalo pouhých 16 poslanců. Novela aktu z roku 2002 od volebního období 2004 – 2009 tuto možnost již definitivně zamítla.⁵⁰

Naopak velice častým jevem v Evropském parlamentu je opakované získávání mandátu europoslance. I přesto má ale tento jev klesající tendenci. Za Českou republiku byli podruhé zvoleni a nastoupili již tak své druhé volební období tyto europoslanci: Ing. Jan Březina, MuDr. Milan Cabrnok, Mgr. Hynek Fajmon, JUDr. Richard Falbr, Ing. Jaromír Kohlíček, CSC., MuDr. Jiří Maštálka, MuDr. Miroslav Ouzký, PhDr. Miloslav Ransdorf, CSC., MuDr. Zuzana Roithová, MBA., Dr. Libor Rouček, PaedDr. Ivo Strejček, Ing. Oldřich Vlasák a Ing. Jan Zahradil.⁵¹ Celkový počet českých europoslanců činí dvacet dva a z těchto dvaadvaceti europoslanců jich třináct získalo mandát podruhé. Je tedy zřejmé, že klesající tendence v opakovaném získávání mandátů se České republiky zatím netýkají. Důvodem tohoto jevu jsou teprve druhé volby europoslanců ze sedmi, kterých se Česká republika a její kandidáti účastnili.

Statut europoslanců nebyl až do nedávna specifikován předpisem kvůli určitým neshodám v Radě, tudíž měl každý poslanec jiné finanční ohodnocení podle vnitrostátních předpisů. Nakonec Rada odsouhlasila návrh Parlamentu ohledně jednotného statutu poslanců a od roku 2005 Parlament se souhlasem Rady určuje úpravu a podmínky výkonu funkcí europoslanců. Mezi tyto podmínky patří např. nevázanost mandátu, který musí být vykonáván osobně a poslanec nesmí přijímat žádné instrukce. Dále zavádí jednotné odměňování europoslanců z rozpočtu EU, včetně sociálního a důchodového zabezpečení, a jejich zdanění.⁵²

⁵⁰ Zbíral, Robert. s. 27

⁵¹ *Tváře Evropského parlamentu 2009 – 2011*. Lucemburk: Úřad pro publikace EU. 2010. s. 6

⁵² Zbíral, Robert. s. 27

Profilovat průměrného poslance není dnes jednoduché vzhledem k velké diverzifikaci Parlamentu. Dříve se v řadách Parlamentu hojně vyskytovali poslanci se zkušenostmi z vládních, stranických nebo poslaneckých funkcí, jelikož byli delegováni národními parlamenty. Počet těchto poslanců po zavedení přímých voleb začal klesat. Dnes jsou do Parlamentu voleni jen málo významní nebo již vysloužilí politici, což bývá ponejvíc kritizováno. Naopak zastoupení žen v Evropském parlamentu je v průměru o 8 % vyšší než jejich zastoupení v parlamentech národních. Otázku zastoupení žen v národních parlamentech však nelze bagatelizovat, vždy velmi záleží na kulturním pozadí státu.⁵³

Práce evropského poslance je časově velice náročná, a to především z důvodu častého cestování mezi třemi sídly Evropského parlamentu. Tato sídla jsou během jednoho pracovního měsíce využívána následovně: První dva týdny v měsíci jsou věnovány práci výborů, které spolupracují s Radou, Komisí a poradními orgány. Všechny tyto instituce sídlí v Bruselu, kam se tedy v této době přesouvají i poslanci EP. Třetí týden je vyhrazen pro práci politických frakcí a přípravě plenárního zasedání, které probíhá jeden týden na konci měsíce v sídle Evropského parlamentu ve Štrasburku. Nepřemísťují se jen poslanci se svými asistenty, do Štrasburku jezdí i většina úředníků. A jelikož sekretariát sídlí v Lucemburku, přemísťují se i dokumenty, které jsou potřebné jak v Bruselu, tak ve Štrasburku.⁵⁴

4.3 Politické frakce (skupiny) v Evropském parlamentu

V duchu nadnárodnosti se poslanci sdružují nikoliv podle své národní příslušnosti, ale podle příslušnosti politického zaměření. Sdružují se tedy do politických skupin, které jsou obvykle tvořeny více politickými stranami na evropské úrovni. Politické skupiny posuzují zprávy parlamentních výborů před hlasováním v plénu a obvykle k nim předkládají pozměňovací návrhy. Politické frakce mají důležitou roli při rozhodování o pořadech jednání plenárních

⁵³ Zbíral, Robert. s. 28

⁵⁴ Fiala, Petr – Pitrová, Markéta. s. 338

zasedání a při výběru aktuálních témat, která budou na pořad jednání zařazena.⁵⁵ Tato uskupení mají rovněž výrazný vliv na chod a denní agendu Evropského parlamentu, volí předsedu Parlamentu, místopředsedy a kvestory do předsednictva Parlamentu, dále předsedy a místopředsedy parlamentních výborů a předsedy meziparlamentních delegací. Politické skupiny mají vymezeny tři základní typy úkolů, které mají plnit: Spolupůsobit při evropské integraci, pomáhat při vytváření evropského povědomí a umožnit občanům EU politickou artikulaci.⁵⁶ V současné době zasedá v Evropském parlamentu sedm politických skupin, které sdružují poslance z více než stovky politických stran z členských států, vedle nich jsou zde i poslanci „nezařazení“. Každá politická skupina má předsedu (některé skupiny mají dva spolupředsedy), předsednictvo a sekretariát. Politická skupina musí splňovat podmínku, že jejími členy jsou poslanci reprezentující alespoň 1/5 členských států a musí mít minimálně 19 členů.⁵⁷ Tyto podmínky jsou konstruovány proti tendenci vytvářet frakce složené z poslanců jedné nebo dvou zemí. Od začátku volebního období 1999 – 2004 bylo proto zakázáno vytvářet frakce, v nichž by působili poslanci jen jedné národnosti. Politickou skupinu lze založit jedině na základě politické příslušnosti, není tedy možné vytvořit skupinu pouze formálně politicky propojenou.⁵⁸ Každý poslanec smí být členem jen jedné politické skupiny.⁵⁹

Vznik prvních politických skupin spadá již do počátků integračních procesů mezi západoevropskými zeměmi. Už tehdy se poslanci parlamentního shromáždění ESUO rozhodli vytvořit skupiny na bázi ideologické spřízněnosti a nikoli na bázi národní. Tímto se měla vyvážit převaha národních zájmů v Radě ministrů. Pavel Šaradín uvádí názor Philomeny Murray, podle které toto

⁵⁵ *Evropský parlament* [online]. 2009 [cit. 2011-04-20]. Politické skupiny 2009-2014. Dostupné z WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/political-group.html>>.

⁵⁶ Šaradín, Pavel. s. 47

⁵⁷ *Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice*. Informační kancelář EP: 2009. s. 17

⁵⁸ Fiala Petr - Pítrová, Markéta. s. 339

⁵⁹ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-02-15]. Politické skupiny. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?id=45&pageRank=4&language=CS>>.

rozhodnutí rovněž odráželo odmítnutí nacionalismu a zároveň reflektovalo vliv federalismu.

Politické strany, které vlastně tvoří frakce, byly v primárním právu EU zmíněny poprvé až v Maastrichtské smlouvě, kde se říká, že „politické strany na evropské úrovni jsou důležitým faktorem integrace v Unii. Přispívají k vytváření evropského povědomí a k vyjadřování politické vůle občanů Evropy.“⁶⁰ Financování těchto politických stran na evropské úrovni je upraveno ve Smlouvě z Nice z roku 2003. Petr Fiala upozorňuje na fakt, že se nemluví o evropských politických stranách, protože ty vlastně neexistují, oproti tomu Robert Zbíral uvádí, že v současnosti funguje asi deset evropských politických stran.⁶¹ Jde tedy o různý výklad. Ani jednu politickou skupinu v Evropském parlamentu nelze považovat za integrovanou politickou stranu a ani jednu z těchto politických skupin nelze srovnávat s národními stranami jednotlivých států. První skupiny se v Evropském parlamentu začaly utvářet již ve Shromáždění ESUO a podle P. Kapteyna se vznik mezinárodních skupin založených na podobných politických názorech, dal předpokládat. Mezi první takto založené frakce patří tři strany s největší volební podporou v poválečné Evropě. Byli jimi křesťanští demokraté/konzervativci, sociální demokraté a liberálové. Tyto frakce byly oficiálně uznány v červnu 1953 a až do roku 1965 byly jedinými politickými skupinami v Evropském parlamentu. Vznik dalších politických skupin byl spojen se vstupem nových členských zemí do Společenství.⁶² Vznikly tak např. další konzervativně smýšlející skupiny, vznikla skupina komunistů a jiné levicové frakce, koncem osmdesátých let vzniká skupina Zelených. V průběhu zakládání politických frakcí docházelo k několika dílčím změnám zahrnujícím různá přeskupování, proměnlivost stranicko-politického složení jednotlivých skupin, či názvy frakcí.⁶³

⁶⁰ Šaradín, Pavel. s. 39

⁶¹ Zbíral, Robert. s. 32

⁶² Šaradín, Pavel. s. 39 - 42

⁶³ Fiala, Petr - Pitrová, Markéta. s. 339

Politické frakce jsou základními jednotkami při práci v Evropském parlamentu, jejich činnost je finančně a administrativně podporována. Zajímavá je jednota a soudržnost jejich členů při hlasování, zároveň mezi členy funguje vysoká míra spolupráce a vzájemné komunikace.⁶⁴ Podle pana europoslance Libora Roučka, místopředsedy Evropského parlamentu, by si česká Poslanecká sněmovna měla vzít příklad právě z Evropy, jelikož některé situace, které občas v médiích vídáme, nejsou v Evropském parlamentu myslitelné. Upozorňuje na široké jazykové rozvrstvení v EP, na téměř čtyřnásobně vyšší počet poslanců než je počet v ČR, na to, že europoslanci reprezentují desítky svých domácích politických stran a přesto se tito lidé dokážou domluvit, najít shody, konsenzus či kompromis, a to vše v rámci slušného chování. Česká politická scéna by se měla podívat za hranice svého státu a alespoň kousek z oné evropské politické kultury přenést do Parlamentu České republiky.⁶⁵ V Evropském parlamentu nefunguje klasické rozdělení na pravici a levici. Pro mnoho rozhodnutí totiž musí Parlament získat značnou většinu a mnoho rozhodnutí je již předjednáno největšími frakcemi a poté těmito frakcemi i odhlasováno. Přesto někdy nastane situace, kdy poslanci z jednoho státu nehlasují jako jejich „domovská“ politická skupina v EP, ale hlasují proti vůli vedení svých skupin, jelikož předložený návrh chápou v rozporu s národními zájmy.⁶⁶

Význam a vliv politických frakcí neustále roste a projevuje se především v oblasti legislativy. Politické skupiny, respektive její členové, mohou také vznášet dotazy na Radu a Komisi a žádat vysvětlení, mohou navrhnout aktivity v oblasti II. a III. pilíře EU. Mezi politické frakce je rozdělována šestina finančních prostředků Evropského parlamentu, proto je jejich vznik důležitý nejen z hlediska politické prosaditelnosti vlastních názorů a představ, nýbrž

⁶⁴ Zbíral, Robert. s. 29

⁶⁵ *Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice*. s. 6

⁶⁶ Zbíral, Robert. s. 30

i z hlediska finančního. Každá politická skupina má nároky na kanceláře, servis a vlastní rozpočet.⁶⁷

Skupina Evropské lidové strany (Křesťanských demokratů) a Evropských demokratů - EPP-ED (European People's Party – European Democrats): Tato politická skupina je největší frakcí v Evropském Parlamentu. Čítá 265 poslanců. Z hlediska rozdělení Skupina Evropské lidové strany a Evropských demokratů obsadila 36 % míst v Evropském parlamentu. Z českých poslanců ve frakci působí pro volební období 2009 – 2014 Jan Březina a Zuzana Roithová, oba dva jsou současně členy KDU-ČSL.⁶⁸ V Parlamentu tato skupina funguje již od prvních přímých voleb a od voleb v roce 1999 je nejsilnější skupinou. Původně byli členy této skupiny poslanci zvolení především za křesťansko-demokratické strany, postupně se přidávaly i strany středové či konzervativní. Názory na směřování Unie jsou vzhledem k velké různorodosti uvnitř skupiny spíše rozdílné, členy této frakce jsou jak příznivci rychlejší integrace, tak euroskeptici,⁶⁹ i když navenek je tato skupina tradičně pro podporu evropské integrace. V politickém spektru bychom stranu našli napravo od středu. Principy skupiny jsou lidská práva a základní svobody, které mají přednost před národní suverenitou. Skupina vyzdvihuje ekonomické klady integrace, zároveň však klade důraz na sociální programy, podporuje rozvoj venkova a s tím související tradiční zemědělství a ekologickou politiku.⁷⁰ Tato politická skupina má i největší zastoupení v Radě ministrů. Díky početnosti členů frakce zastávají její členové řadu klíčových funkcí v Parlamentu včetně deseti předsedů výborů z dvaadvaceti, pět místopředsedů ze čtrnácti a dvou kvestorů z pěti. Současným předsedou je Francouz Joseph Daul, který předsedá vedoucím orgánům skupiny a vystupuje jménem politické skupiny

⁶⁷ Fiala Petr - Pitrová Markéta. s. 339

⁶⁸ *EPP Group in the European Parliament* [online]. 2009 [cit. 2011-02-17]. About us. Dostupné z WWW: <<http://www.eppgroup.eu/members/en/default.asp>>.

⁶⁹ Zbíral, Robert. s. 30

⁷⁰ Šaradín, Pavel. s. 50

v důležitých debatách v Evropském parlamentu. Celý provoz skupiny pomáhá zajišťovat její sekretariát.⁷¹

Skupina progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu - S&D (Group of the Progressive Alliance of Socialists & Democrats in The European Parliament): Skupina je druhou největší v Parlamentu, náleží jí 25 % míst a nyní má 184 členů, sedm je jich z České republiky, konkrétně: Jiří Havel, Richard Falbr, Libor Rouček, Pavel Poc, Zuzana Brzobohatá, Robert Dušek a Olga Sehnalová. Tito europoslanci jsou členy ČSSD.⁷² Do roku 1999 byla tato skupina nejsilnější v Evropském parlamentu. Počátky frakce se datují od roku 1953, kdy tato skupina vznikla ještě v rámci ESUO. Byla nejsilnější frakcí již po prvních přímých volbách v roce 1979. V minulých obdobích se skupina jmenovala Strana evropských socialistů (PES), ale s přistoupením italských poslanců z Partito Democratico se přejmenovala. Tato frakce je jediná, která sdružuje poslance ze všech 27 států Unie a mezi její oficiální jazyky patří angličtina, francouzština, němčina a španělština. Hlavní zasedání frakce jsou samozřejmě tlumočena i do ostatních jazyků včetně češtiny. Předsedou je již od roku 2004 Martin Schulz z německé SPD.⁷³ Frakce sdružuje členy sociálně-demokratických a socialistických stran, mezi největší členské strany této skupiny patří německá SPD a britská Labour Party. Profiluje se jako skupina pro prohlubování integrace⁷⁴, avšak s větším důrazem na sociální politiku, politiku zaměstnanosti a nutnosti zachování sociálního státu. Stejně jako EPP-ED podporuje větší spolupráci v zahraniční a bezpečnostní politice včetně důrazu na ochranu lidských práv. Také se zaměřuje na ochranu životního prostředí a rovnoprávné postavení mužů a žen, a to především díky velkému počtu skandinávských

⁷¹ *EPP Group in the European Parliament* [online]. 2009 [cit. 2011-02-17]. About us. Dostupné z WWW: <<http://www.eppgroup.eu/members/en/default.asp>>.

⁷² *Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice*. s. 17

⁷³ *Evropské zprávy* [online]. 2009 [cit. 2011-02-17]. Naše frakce. Dostupné z WWW: <<http://www.evropskezpavy.cz/nase-frakce/>>.

⁷⁴ Zbíral, Robert. s. 30

poslanců.⁷⁵ Skupina se zaměřuje i na boj s terorismem, extremismem a organizovaným zločinem, chce bezpečnější svět pro všechny a z toho důvodu uvítala názory prezidentů Obamy a Medveděva o nešíření jaderných zbraní. Podporuje mírová řešení mezinárodních krizí a konfliktů a za samozřejmou považuje solidaritu s rozvojovými zeměmi a ochranu menšin.

Skupina aliance liberálů a demokratů pro Evropu - ALDE (Alliance of Liberals and Democrats for Europe): I tato politická skupina funguje od prvních přímých voleb do Parlamentu a tvoří ji zástupci liberálních centristických a pravicových stran. Její program je silně pro-evropský, pro volební období 2009 – 2014 má 84 členů a 11,4 % míst v Parlamentu. V této frakci není žádný český europoslanec.⁷⁶ Do 14. 7. 2004 se skupina jmenovala Evropská liberálně-demokratická a reformní strana (ELDR). Současným předsedou skupiny je Belgičan Guy Verhofstadt. Skupinu tvoří strany především z Belgie, Dánska, Finska, Francie, Irska, Itálie, Lucemburska, Nizozemí, Španělska, Švédska a Velké Británie. Pavel Šaradín uvádí, že se jedná o jednu z nejvíce roztržštěných frakcí v Parlamentu, členské národní strany se dají rozdělit na dvě skupiny: liberálně radikální, která prosazuje zásahy státu do ekonomiky a klade důraz na lidská práva, a liberálně konzervativní, která naopak zdůrazňuje ekonomickou svobodu a minimální roli státu v ekonomice. Vůči EPP-ED a S&D zastává ALDE roli prostředníka. Podobně jako dvě největší skupiny je i tato frakce zastáncem evropské integrace.⁷⁷ Program skupiny je následující: Podporovat mír v Unii podle federální tradice, vytvořit z EU „hráče“ celosvětového významu, otevřít a demokratizovat EU, zaručit základní práva všem občanům EU bez výjimky, podporovat vzdělávání na všech úrovních, posílit hospodářskou správu po zavedení eura, vymýtit podvody a zbytečnou byrokracii, vytvořit z Evropy světovou jedničku v oblasti ochrany životního

⁷⁵ Šaradín, Pavel. s. 51

⁷⁶ Zbíral, Robert. s. 30

⁷⁷ Šaradín, Pavel. s. 54-55

prostředí, globalizace by se měla stát záležitostí všech, zajistit plné uznání a posílení role evropských regionů.⁷⁸

Skupina zelených / Evropské svobodné aliance – GREENS/EFA (The Greens European / Free Alliance in The European Parliament): Tuto parlamentní skupinu tvoří strany zelených a některé regionální strany. Se 7,5 % míst je čtvrtou největší skupinou v Parlamentu a nyní čítá 55 členů. V tomto volebním období není žádný český europoslanec členem této skupiny. Skupina má dva předsedy – Rebeccu Harms a Daniela Cohn-Bendita.⁷⁹ Frakce vznikla roku 1989, členství se pohybuje od krajně levicových až po nevyhraněné poslance. Hlavním zájmem skupiny je ochrana životního prostředí a větší autonomie krajů.⁸⁰ Uvnitř skupiny se objevuje spor mezi stranami, které se zaměřují jen na ekologickou politiku a mezi stranami, které k ekologické politice přidávají i levicovou ideologii. Strany se nechtějí oddělit, jelikož by samostatně nezískaly dostatečný počet hlasů k vytvoření samostatné skupiny. Celé uskupení však směřuje prointegračním směrem, podporuje zelenou politiku, globální bezpečnost mimo vojenské termíny, prosazuje tzv. „nové občanství“, tedy společnost, která chrání lidská práva včetně práva na azyl. Z levicové ideologie je mu blízká sociální ochrana, právo na práci a plat a mezi hlavní hodnoty řadí inovaci, nezávislost a solidaritu.⁸¹

Program Skupiny zelených vypadá takto: Vybudovat společnost respektující základní lidská práva a environmentální spravedlnost, respektující právo na sebeurčení, přístřeší, dobré zdraví, vzdělání, kulturu a vysokou kvalitu života. Prosazují větší svobodu ve světě práce, v boji s nezaměstnaností, prohloubení

⁷⁸ *Alliance of Liberals and Democrats* [online]. 2011 [cit. 2011-02-20]. European Economic Governance. Dostupné z WWW: <<http://www.alde.eu/campaigns/european-economic-governance/>>.

⁷⁹ *Evropský parlament: Poslanci zvolení v České republice*. s. 17

⁸⁰ Zbíral, Robert. s. 30

⁸¹ Šaradín, Pavel. s. 55-56

decentralizace a přímé účasti občanů na rozhodování a vytvoření Unie svobodných národů na základě principu subsidiarity.⁸²

Evropská konzervativní a reformní skupina – ECR (European Conservatives and Reformists Group): Tato politická frakce má 54 členů z toho 9 z České republiky a obsadila 7,3 % míst v Parlamentu. Výrazným členem je jistě Jan Zahradil, který se dne 8. 3. 2011 stal předsedou oné politické frakce konzervativců. Jedná se vůbec o prvního Čecha, který takovou funkci získal.⁸³ Mezi další české europoslance působící v této skupině patří Milan Cabrnoch, Andrea Češková, Fajmon Hynek, Edvard Kožušník, Miroslav Ouzký, Ivo Strejček, Evžen Tošenovský a Oldřich Vlasák. Tito poslanci jsou členy ODS.

Historie skupiny je v poměru k jiným politickým frakcím v Evropském parlamentu krátká. Když ČR vstoupila roku 2004 do EU, ODS se spolu s britskou Konzervativní stranou stala členem Evropských demokratů, tedy křídla Evropské lidové strany (EPP-ED). Tyto dvě strany (jejich delegace) sdílely ideu ne-federalistické evropské integrace, kterou bylo ovšem velice těžké reálně prosadit v rámci frakce EPP-ED. V roce 2006 vznikl úmysl založit po volbách v roce 2009 novou frakci v Evropském parlamentu a to takovou, která bude otevřená a nefederalistická. Původci těchto myšlenek byli lídr britské Konzervativní strany David Cameron a bývalý český premiér a předseda ODS Mirek Topolánek. Obě strany (ODS a Konzervativní strana) vstoupily do jednání s ideově blízkými stranami ohledně plánů na vytvoření nezávislé parlamentní skupiny, která by se zasazovala o reformní a nefederalistický program v Evropě.⁸⁴ Skupina tedy vznikla v červnu 2009 na základě Pražské deklarace společných hodnot a politických cílů, která byla projednána v březnu 2009 na

⁸² *The Greens/European Free Alliance* [online]. 2009 [cit. 2011-02-20]. The Greens/European Free Alliance. Dostupné z WWW: <<http://www.greens-efa.org/cms/default/rubrik/6/6646.presentation.htm>>.

⁸³ RICHTEROVÁ, Milada. *Český rozhlas* [online]. 2011 [cit. 2011-02-20]. Jan Zahradil se stal šéfem jedné z frakcí v Evropském parlamentu. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskaunie/_zprava/jan-zahradil-se-stal-sefem-jedne-z-frakci-v-evropskem-parlamentu--861656>.

⁸⁴ *Skupina evropských konzervativců a reformistů* [online]. 2010 [cit. 2011-02-22]. Skupina EKR. Dostupné z WWW: <<http://ecrgroup.eu/cz/ecrg-and-eu3.asp>>.

společném zasedání v Praze. Ve skupině působí poslanci z Velké Británie, Polska, České republiky, Belgie, Finska, Maďarska, Lotyšska a Nizozemska. Mezi hlavní principy skupiny patří: svobodné podnikání, svobodný a férový obchod, spravedlivá hospodářská soutěž, minimální regulace, svoboda jednotlivce, větší osobní odpovědnost, transparentnost, energetická bezpečnost, rodina jako základní prvek společnosti, suverenita národních států, nesouhlas s unijním federalismem, ukončení nadměrné byrokracie, respekt a rovnoprávné zacházení se všemi členskými státy EU (malými i velkými, starými i novými).⁸⁵

Některým českým politikům zejména z řad ČSSD vadí, jak se ODS prezentuje v Evropském parlamentu a svojí prezentací spíše poškozuje Českou republiku. Podle názoru Lubomíra Zaorálka (ČSSD) se jako Česká republika dostáváme stále více na okraj a nejsme bráni jako partner, který by měl silné názory a který by se podílel na tom, co se dnes hlavně v Evropě řeší a rozhoduje o jejím budoucím směřování. Česká republika se spíše chová, jako by z tohoto vlaku chtěla vystoupit.

Jan Zahradil bude předsedou pouze do konce roku 2011, kdy končí půlka funkčního období Parlamentu a frakce si bude volit nového předsedu. Zahradil nahradil polského předsedu, který musel rezignovat kvůli vnitropolitickému vývoji v Polsku. Jan Zahradil byl zvolen z dalších dvou kandidátů a podotkl, že pravděpodobně nebude usilovat o znovuzvolení na post předsedy frakce.⁸⁶

Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice – GUE/NGL (European United Left/Nordic Green Left European Parliamentary Group): Ve skupině je třicet pět poslanců, čtyři z České republiky, konkrétně pak Jaromír Kohlíček, Jiří Maštálka, Miloslav Ransdorf a Vladimír

⁸⁵ Zpravy.ODS.cz [online]. 2009 [cit. 2011-02-22]. Jan Zahradil: Evropští konzervativci a reformisté zakládají novou frakci. Dostupné z WWW: <<http://zpravy.ods.cz/prispevek.php?ID=10376>>.

⁸⁶ RICHTEROVÁ, Milada. Český rozhlas [online]. 2011 [cit. 2011-02-23]. Jan Zahradil se stal šéfem jedné z frakcí v Evropském parlamentu. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskaunie/_zprava/jan-zahradil-se-stal-sefem-jedne-z-frakci-v-evropskem-parlamentu--861656>.

Remek. Skupině náleží 4,8 % míst v Parlamentu. Předsedou této levicově orientované frakce je Němec Lothar Bisky.⁸⁷ Skupina se ustálila v roce 1994 a je tvořena poslanci z krajně levicových, socialistických či komunistických stran a některých skandinávských zelených. Vznikla roku 1973 a od té doby funguje pod různými názvy. Program skupiny má tedy levicový charakter, opatrně podporuje integraci. Dlouhodobě usiluje o hospodářský růst, zaměstnanost, solidaritu, otevřenost, korektnost v jednání se zeměmi třetího světa, spolupráci v sociální oblasti a o kvalitní životní prostředí. Jako celek není tato skupina příliš soudržná.^{88 89} Strany tvořící Skupinu konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice jsou z České republiky (KSČM), Dánska, Irska, Německa, Řecka, Španělska, Francie, Kypru, Portugalska, Litvy, Nizozemska, Lucemburska, Švédska a Finska.⁹⁰

Evropa svobody a demokracie – EFD (Europe of Freedom and Democracy): Tato frakce je poslední a nejmenší v Evropském parlamentu, má 32 členů, žádný člen není z České republiky. Zaujímá 4,3 % míst v Parlamentu. Skupina je pravicově euroskepticky orientovaná a byla založena 1. 7. 2009, tedy až po posledních volbách do Evropského parlamentu. Skupinu tvoří především poslanci z bývalých frakcí Svoboda a nezávislost a Unie pro Evropu národů. Frakci tvoří celkem devět politických stran, největší stranou je britská United Kingdom Independence Party a italská strana Lega Nord. Frakce vznikla díky vyskytnuvším se problémům v bývalých, již zmíněných skupinách, Nezávislost a demokracie a Unie pro Evropu národů. Obě frakce se totiž po červnových volbách 2009 dostaly pod úroveň, kdy ještě mohly existovat. EFD má dva spolupředsedy, jsou jimi Francesco Enrico Speroni a Nigel Farage. Mezi členské státy frakce patří Dánsko, Finsko, Francie, Řecko, Itálie, Litva,

⁸⁷ *Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice*. s. 17

⁸⁸ Zbíral, Robert. s. 31

⁸⁹ Šaradín, Pavel. s. 57

⁹⁰ *GUE/NGL* [online]. 2009 [cit. 2011-02-23]. Another Europe is posible. Dostupné z WWW: <<http://www.guengl.eu/showPage.php?ID=8876&LANG=1&GLANG=12>>.

Nizozemsko, Slovensko a Velká Británie.⁹¹ Program skupiny se zaměřuje na svobodu a spolupráci mezi občany různých států, podporuje otevřenou, transparentní, demokratickou a odpovědnou spolupráci mezi svrchovanými státy Evropy, odmítá její byrokratizaci a vytváření jediného evropského centralizovaného superstrátu. Skupina nevěří v jeden evropský národ, legitimní demokracie proto spočívá na národních státech a parlamentech. Skupina je proti další evropské integraci – politickou strukturu EU vnímá jako centralistickou a nedostatečně demokratickou. O všech nových smlouvách nebo změnách smluv stávajících by měli hlasovat občané v národních referendech. Skupina preferuje úctu k tradicím a kulturním evropským hodnotám, národy mají právo chránit své hranice a podporovat vlastní historické, náboženské a kulturní hodnoty. Odmítá xenofobii, antisemitismus a jakékoli jiné formy diskriminace.⁹²

Nezařazení poslanci - NA: V současnosti je dvacet sedm poslanců tak zvaně nezařazených, tj. nejsou členy žádné politické skupiny. Procentuálně tvoří 3, 7% míst v Parlamentu. Členství v politické skupině přináší jisté výhody a jen málo poslanců se rozhodne je nevyužít. Většinou se jedná o členy malých politických stran nebo o osobnosti nemající společnou politickou vizi a názory s žádnou skupinou. Rovněž se může jednat o poslance, kteří upřednostňují plnou svobodu v rozhodování. Samozřejmě i tito nezařazení poslanci mají zajištěné administrativní prostory a sekretariát, mohou posílat jednoho svého zástupce na setkání předsedy Parlamentu s předsedy politických frakcí a dva zástupce na jednání parlamentního výboru. Zástupci ale nemohou hlasovat. Mezi nezařazené poslance patří také členové extremistických pravicových stran, které nemají vlastní frakci. Patří mezi ně např. belgický Vlámský blok a francouzská Národní fronta.⁹³

⁹¹ *Wikipedie otevřená encyklopedie* [online]. 2010 [cit. 2011-02-27]. Evropa svobody a demokracie. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropa_svobody_a_demokracie#cite_note-Rule3020090701-3>.

⁹² *Europe of Freedom and Democracy* [online]. 2009 [cit. 2011-02-27]. Statutes of the EFD Group. Dostupné z WWW: <<http://www.efdgroupp.eu/the-group/statutes.html>>.

⁹³ Šaradín, Pavel. s. 58

4.4 Parlamentní výbory

Činnost Evropského parlamentu, příprava na plenární zasedání apod. se organizuje v rámci parlamentních výborů, které se opakovaně vytvářejí vždy v průběhu prvního zasedání nově zvolené sněmovny. Členství ve výborech je rovněž stanoveno na půlku volebního období, tedy na dva a půl roku. Složení výborů zprostředkovávají politické frakce a jejich složení by mělo odrážet poměr politických sil v Parlamentu. Výborů je dvacet a každý výbor se skládá z 24 až 76 poslanců. Výbory se věnují všem tématům od práv žen přes ochranu zdraví až po ochranu spotřebitelů. Pokud existují specifické problémy, může Parlament vytvořit podvýbory nebo zvláštní výbory, které je vyřeší, nebo může vytvořit vyšetřovací výbory v rámci svých kontrolních pravomocí. Všechny rozpravy ve výborech jsou veřejné.^{94 95 96}

4.4.1 Stálé výbory

Výbor pro zahraniční věci: Předsedou výboru je Gabriele Albertini (EPP, Itálie), výbor má 151 členů. Výbor je příslušný pro záležitost týkající se společné zahraniční a bezpečnostní politiky, evropské bezpečnostní a obranné politiky. Řeší záležitosti týkající se vztahů mezi orgány a institucemi Evropské unie, s OSN, ostatními mezinárodními organizacemi a parlamentními shromážděními. Snaží se o posílení vztahů se třetími zeměmi, zejména pak s těmi, které jsou zeměpisně nejbližší Evropské unii - vytváří programy zaměřené na spolupráci a pomoc. Dále zahajuje, sleduje a uzavírá jednání týkající se přistoupení evropských států k Unii. Zabývá se otázkami lidských práv, ochrany menšin a podpory demokratických hodnot v třetích zemích. Výbor koordinuje práci smíšených parlamentních výborů, meziparlamentních delegací a misí vyslaných ke sledování průběhu voleb v oblasti jeho působnosti. Výbor má dva podvýbory: Podvýbor pro lidská práva, jejímž předsedou je Fin Heidi

⁹⁴ *Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice.* s. 42

⁹⁵ Fiala, Petr - Pitrová, Markéta. s. 343

⁹⁶ *Tváře Evropského parlamentu 2009-2011.* s. 16

Hautala (Greens/EFA), podvýbor má 52 členů, a Podvýbor pro bezpečnost a ochranu, kterému předsedá Francouz Arnaud Danjean (EPP) a čítá 58 členů.⁹⁷

Výbor pro rozvoj: Tomuto výboru předsedá Francouzka Eva Joly (Greens/EFA) a má 60 členů. Výbor řeší záležitosti týkající se podpory, uplatňování a sledování politiky rozvoje a spolupráce Evropské unie. Vede politický dialog s rozvojovými zeměmi, pomáhá těmto zemím a dohaduje s nimi spolupráci, podporuje demokratické hodnoty, řádnou správu věcí veřejných a dodržování lidských práv v rozvojových zemích. Dále se zabývá otázkami dohod mezi EU a dalšími mezinárodními orgány. Má kompetence v oblasti účasti Parlamentu na misích vysílaných ke sledování průběhu voleb, spolupracuje s ostatními příslušnými výbory a delegacemi.⁹⁸

Výbor pro mezinárodní obchod: Předsedou výboru je Portugalec Vital Moreira (S&D), výbor má 58 členů. Tento výbor je kompetentní pro záležitosti týkající se definování a uplatňování společné obchodní politiky EU a jejích vnějších hospodářských vztahů, a to především v oblasti finančních, hospodářských a obchodních vztahů se třetími zeměmi a regionálními organizacemi. Zavádí opatření pro harmonizaci a technickou normalizaci v oblastech upravených mezinárodním právem. Řeší vztahy s příslušnými mezinárodními organizacemi a organizacemi na podporu regionální hospodářské a obchodní integrace mimo EU. Zabývá se vztahy mezi Uníí a Světovou obchodní organizací. Výbor zajišťuje spojení s delegacemi, které jsou příslušné pro obchodní a hospodářské aspekty vztahů se zeměmi třetího světa.⁹⁹

⁹⁷ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Zahraniční věci (AFET). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=AFET>>.

⁹⁸ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Rozvoj (DEVE). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=DEVE>>.

⁹⁹ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Rozvoj (DEVE). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=DEVE>>.

Rozpočtový výbor: Tomuto dvaosmdesátičlennému výboru předsedá Francouz Alain Lamassoure (EPP). Rozpočtová pravomoc Parlamentu se díky Lisabonské smlouvě ještě navýšila, tudíž i pravomoci toho výboru jsou větší. Hlavním úkolem výboru je připravit postoj Parlamentu k ročnímu rozpočtu EU, zároveň se jeho pravomoc vztahuje na víceletý finanční výhled, podle kterého se odvíjí každoroční rozpočtový proces. Dále je výbor činný v oblasti příjmů a výdajů Unie, rozpočtových výsad Parlamentu, finančních činností Evropské investiční banky. Musí do rozpočtu zahrnout Evropský rozvojový fond a to tak, aby nebyly dotčeny pravomoci výboru příslušného pro dohody o partnerství AKT (Afrika-Karibik-Tichomoří) – EU. Dále řeší finanční dopady aktů na EU a jejich slučitelnost s finančním rámcem (výhledem), či sleduje a hodnotí nařízení týkající se plnění rozpočtu pro daný rok.¹⁰⁰

Výbor pro rozpočtovou kontrolu: Tento výbor, kterému předsedá Ital Luigi de Magistris (ALDE) a má 57 členů, se zabývá tím, jakým způsobem jsou vynakládány prostředky z rozpočtu EU, jak dobře jsou plněny stanovené cíle, zda byly náklady vynaloženy efektivně. Výbor vyšetřuje problémy, na které upozorní Účetní dvůr nebo Evropský úřad pro boj proti podvodům. Výbor navrhuje zlepšení systému v boji proti podvodům a korupci při využívání prostředků EU. Zaměřuje se na plnění již schválených rozpočtů a rozhoduje o tom, zda bude Parlamentu, Komisi a jiným orgánům navrženo „absolutorium“ za způsob, jakým své rozpočty spravují. Výbor kontroluje činnost Evropské investiční banky, hodnotí poměr nákladů a užítu jednotlivých forem financování Společenství při provádění politik Unie. Vyšetřuje podvody a nesrovnalosti týkající se plnění rozpočtu EU. Jmenuje členy Účetního dvora a projednává jeho zprávy.¹⁰¹

Hospodářský a měnový výbor: Tento výbor hraje v Evropském parlamentu velice důležitou roli. Jeho předsedkyní je Britka Sharon Bowles

¹⁰⁰ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Rozpočet (BUDG). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=BUDG>>.

¹⁰¹ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Rozpočtová kontrola (CONT). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=CONT>>.

(ALDE), ve výboru je 94 členů. Výbor zodpovídá za hospodářskou, měnovou a daňovou politiku EU, politiku hospodářské soutěže, volný pohyb kapitálu a za regulaci finančních služeb (bankovníctví, pojišťovnictví, penzijní fondy, účetnictví, mezinárodní měnové systémy). Výbor má výsadní postavení v procesu vytváření práva Evropské unie.¹⁰²

Výbor pro zaměstnanost a sociální věci: Výboru předsedá Francouzka Pervenche Beres (S&D), má 95 členů. Výbor je příslušný pro politiky zaměstnanosti a všechny aspekty sociální politiky, pracovní podmínky, odbornou přípravu a volný pohyb pracovníků a důchodů. Řeší záležitosti týkající se opatření k zajištění ochrany zdraví a bezpečnosti na pracovišti, záležitosti týkající se Evropského sociálního fondu, politiky odborného vzdělávání včetně kvalifikací, sociálního dialogu, všech forem diskriminace, k nimž může docházet na pracovišti či na trhu práce, řeší vztahy s Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání, Evropskou nadací pro zlepšení životních a pracovních podmínek, Evropskou nadací pro odborné vzdělávání, Evropskou agenturou pro bezpečnost zdraví při práci a s dalšími příslušnými subjekty Evropské unie.¹⁰³

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin: Výbor je se svými 128 členy jedním z největších v Evropském parlamentu. Věnuje se mnoha tématům, která se týkají běžného života občanů EU. Předsedá mu Němec Jo Leinen (S&D). Výbor se zabývá změnou klimatu, opatřeními proti znečišťování ovzduší, půdy a vodstva, zabývá se recyklací, zacházením s nebezpečnými a jedovatými látkami i zachováním biologické rozmanitosti. Do jeho kompetencí spadá také udržitelný rozvoj, opatření na mezinárodní a regionální úrovni v zájmu ochrany životního prostředí a civilní ochrana. Výbor je rovněž příslušný pro záležitosti, které se týkají vnitřního trhu a jejichž vliv přesahuje hranice státu (bezpečnost farmaceutických

¹⁰² *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Hospodářský a měnový prostor (ECON). Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=ECON>.

¹⁰³ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Zaměstnanost a sociální věci (EMPL). Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=EMPL>.

a kosmetických výrobků, boj proti padělaným lékům či zasazování se o práva pacientů). V oblasti bezpečnosti potravin se výbor zabývá především informacemi a označováním potravin, hygienou, bezpečností všech potravin na trhu, které občané Unie denně konzumují.¹⁰⁴

Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku: Předsedou tohoto výboru je Němec Herbert Reul (EPP) a je v něm 110 členů. Výbor je příslušný pro záležitosti týkající se průmyslové politiky EU a využívání nových technologií, výzkumné politiky EU, vesmírné politiky, dále je příslušný pro záležitosti týkající se činností Společného výzkumného střediska, Centra pro metrologii v oblasti jaderné energie, Mezinárodního pokusného termonukleárního reaktoru atd. Je kompetentní v opatření Společenství v oblasti energetické politiky obecně, bezpečnosti při dodávkách energie a energetické účinnosti, jedná s Euratomem o jaderné bezpečnosti, odstranění zařízení a o odstraňování jaderného odpadu. Dále se samozřejmě zabývá otázkou informačních technologií a rozvojem transevropských sítí v oblasti energetické infrastruktury.¹⁰⁵

Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů: Tomuto výboru, který čítá 78 členů, předsedá Brit Malcolm Harbour (ECR). Výbor dohlíží na správné uplatňování legislativy a kontroluje dodržování pravidel Evropské Unie pro volný pohyb zboží, služeb a kvalifikovaných pracovníků, celní politiku, vytváření norem a hospodářské zájmy spotřebitelů. Výbor si klade za úkol zajistit bezpečnost produktů, posílit práva spotřebitelů, poskytovat informace o produktech a službách, potírat chování, které je v rozporu s hospodářskou soutěží, usiluje o snížení administrativy, o rozšíření jednotného trhu či o zlepšení přístupu k veřejným zakázkám. Výbor se přiklání k tomu, aby

¹⁰⁴ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Životní prostředí (ENVI). Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=ENVI>.

¹⁰⁵ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Průmysl, výzkum, energetika (ITRE). Dostupné z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=ITRE>.

všechny členské státy EU uplatňovaly řádně a včas všechna pravidla jednotného trhu.¹⁰⁶

Výbor pro dopravu a cestovní ruch: Ve výboru je 88 členů a jeho předsedou je také Brit Brian Simpson (S&D). Podílí se na tvorbě právních předpisů v rámci spolurozhodovacího procesu, spolupracuje s ostatními členskými státy jako rovnocenný partner v oblasti dopravy, politiky cestovního ruchu a poštovních služeb. V rámci EU se výbor zasadil o využití plného dopravního potenciálu nejen z hlediska hospodářské a sociální udržitelnosti, ale i s ohledem na udržitelné životní prostředí.¹⁰⁷

Výbor pro regionální rozvoj: Výbor má 96 členů a jeho předsedkyní je Polka Danuta Maria Hübner (EPP). Aby mohla politika regionálního rozvoje plnit své úkoly a cíle, je propojována s politikami jiných odvětví, např. v oblastech výzkumu, energetiky a dopravy. Výbor je dále příslušný v otázkách Evropského fondu pro regionální rozvoj, Fondu soudržnosti, výbor vyhodnocuje dopady jiných politik EU na hospodářskou a sociální soudržnost, koordinuje strukturální nástroje EU a zajišťuje přeshraniční a meziregionální spolupráce.¹⁰⁸

Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova: Úkolem výboru, ve kterém pracuje 89 poslanců a jemuž předsedá Ital Paolo De Castro, je provádět přezkum a pokud je to nutné, tak provádět změny legislativních návrhů Evropské komise a připravovat zprávy týkající se zemědělství, které poté schvaluje Parlament. Výbor je příslušný v oblastech fungování a rozvoje společné zemědělské politiky, rozvoje venkova, zlepšování jakosti zemědělských produktů, dodávek zemědělských surovin či lesnictví.¹⁰⁹

¹⁰⁶ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Vnitřní trh (IMCO). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=IMCO>>.

¹⁰⁷ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Doprava a cestovní ruch (TRAN). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=TRAN>>.

¹⁰⁸ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Regionální rozvoj (REGI). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=REGI>>.

¹⁰⁹ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Zemědělství (AGRI). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=AGRI>>.

Výbor pro rybolov: Výbor má 45 členů jeho předsedkyní je Španělka Carmen Fraga Estévez (EPP). Výbor je kompetentní v oblastech fungování a rozvoje společné politiky rybolovu a jeho řízení, v zachování rybolovných zdrojů, v společné organizaci trhu s produkty rybolovu nebo ve sféře mezinárodních dohod v oblasti rybolovu.¹¹⁰

Výbor pro kulturu a vzdělávání: Jeho předsedkyní je Němka Doris Pack (EPP). Výbor odpovídá za vzdělání, kulturu, mládež, sport a kulturní a vzdělávací aspekty mediální politiky EU. Dohlíží na program celoživotního vzdělávání, který financuje výměnný program vysokoškolských studentů Erasmus, dále financuje program Kultura 2007, který podporuje evropská hlavní města kultury, a program Media 2007, který pomohl financovat produkci mnoha úspěšných filmů. Výbor je příslušný v oblastech zlepšování znalostí a šíření kultury, ochrany a podpory jazykové rozmanitosti, zachování a ochrany kulturního dědictví, kulturní výměny a umělecké tvorby. Dále se zabývá otázkami vzdělávacích politik EU, informační a mediální politiky, využívání volného času nebo otázkou spolupráce v oblasti kultury a vzdělávání se zeměmi třetího světa.¹¹¹

Výbor pro právní záležitosti: Ve výboru pracuje 49 členů a předsedá mu Němec Klaus-Heiner Lehne (EPP). Výbor pomáhá občanům v jejich každodenním životě, protože odpovídá za právní předpisy v oblasti občanského práva a mezinárodního soukromého práva. Je rovněž zodpovědný za právní předpisy upravující správu Unie a práci Parlamentu, které zahrnují statut poslanců EP, poslaneckou imunitu a ověřování pověřovacích listin poslanců po jejich zvolení. Výbor je také ve funkci právního poradce Parlamentu např. v otázkách aktů Unie, zásady subsidiarity nebo sporů týkajících se Parlamentu. Mezi jednu z hlavních náplní práce výboru patří rovněž zvyšování

¹¹⁰ *EUROPA*t [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Rybolov (PECH). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=PECH>>.

¹¹¹ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Kultura (CULT). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=CULT>>.

informovanosti Parlamentu o úkolech týkajících se lepší tvorby právních předpisů a jejich zjednodušování.¹¹²

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci: Předsedou výboru je Španěl Juan Fernando López Aguilar (S&D), předsedá 109 členům. Výbor odpovídá za většinu právních předpisů a demokratickou kontrolu politik zaměřených na přeměnu EU v prostor svobody, bezpečnosti a práva. Výbor je tedy kompetentní ve sféře ochrany lidských práv a základních svobod na území EU, v opatřeních v boji se všemi formami diskriminace (vyjma diskriminace na základě pohlaví a diskriminace, ke které dochází v zaměstnání nebo na trhu práce). Zabývá se právními předpisy v oblasti průhlednosti a ochrany fyzických osob při zpracování osobních údajů, vytváří prostor svobody v opatřeních přistěhovalecké a azylové politiky, spolupracuje s Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost a mnoha dalšími centry a institucemi.¹¹³

Výbor pro ústavní záležitosti: Ve výboru je 50 členů, kterým předsedá Ital Carlo Casini (EPP). Výbor se zabývá evropskými smlouvami a jejich plněním, vztahy mezi jednotlivými orgány, Evropským parlamentem a národními parlamenty, vztahy s evropskými politickými stranami a jednacím řádem Parlamentu. Má za úkol přiblížit Lisabonskou smlouvu občanům.¹¹⁴

Výbor pro práva žen a rovnost pohlaví: Předsedkyní výboru je Španělka Eva-Britt Svensson (GUE/NGL), pracuje v něm 61 členů. Výbor je příslušný v záležitostech týkajících se vymezení, prosazování a ochrany práv žen v EU, prosazování práv žen v zemích třetího světa, dále je příslušný v záležitostech ohledně politiky rovných příležitostí, včetně rovnosti příležitostí mezi muži a ženami na trhu práce a rovného zacházení na pracovišti, zasazuje se o odstranění všech forem diskriminace založených na pohlaví, vyslovuje se pro

¹¹² *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Právní záležitosti (JURI). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=JURI>>.

¹¹³ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Spravedlnost (LIBE). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=LIBE>>.

¹¹⁴ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Ústavní záležitosti (AFCO). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=AFCO>>.

další zavádění a začlenění zásad rovných příležitostí pro všechny ve všech oblastech, zabývá se informační politikou o ženách nebo plněním a uplatňováním mezinárodních dohod a úmluv týkajících se práv žen.¹¹⁵

Petiční výbor: Poslednímu stálému výboru předsedá Italka Erminia Mazzoni (EPP), výbor má 59 členů. Členové tohoto výboru se zabývají konkrétními záležitostmi, návrhy nebo stížnostmi pocházejících přímo od občanů EU. Reaguje na jejich petice tím, že se snaží vyřešit případná porušení občanských práv zavedených Smlouvou a že spolupracuje s národními, regionálními i místními orgány v otázkách řešících plnění evropského práva v oblastech životního prostředí, sociálních věcí, svobody pohybu atd. Má vyšetřovací funkci a zásadní úlohu v navazování kontaktů s evropskými občany, v posilování legitimacy a odpovědnosti v rozhodovacím procesu Unie.¹¹⁶

4.4.2 Zvláštní výbory

Zvláštní výbor pro finanční, hospodářskou a sociální krizi: Ve výboru působí 88 členů a předsedá mu Němec Wolf Klinz (ALDE). Výbor se zaměřuje na analýzu příčin a důsledků krize, na způsoby, jak krizi překonat a jak zabránit jejímu opakování. Analyzuje a hodnotí rozsah finanční, hospodářské a sociální krize, její dopad na Unii jako celek i na jednotlivé členské státy. Spolupracuje s jednotlivými stálými výbory, bojuje proti nezaměstnanosti apod.¹¹⁷

Zvláštní výbor pro politické výzvy: Předsedkyní tohoto výboru je Němka Jutta Haug. Výbor byl založen roku 2010, proto o něm ještě není zmínka v dostupné literatuře. Výbor dostal roční mandát ke stanovení politických priorit Evropského parlamentu v legislativní i rozpočtové oblasti pro víceletý finanční rámec po roce 2013. Výbor má, mimo již uvedené, za úkol provést odhad

¹¹⁵ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Práva žen (FEMI). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=FEMI>>.

¹¹⁶ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Petice (PETI). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=PETI>>.

¹¹⁷ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Finanční krize (CRIS). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=CRIS>>.

finančních zdrojů, které bude EU potřebovat od roku 2014, stanovit dobu trvání příštího finančního rámce a jeho strukturu.¹¹⁸

4.5 Delegace Evropského parlamentu

Delegace Evropského parlamentu udržují styky s národními parlamenty zemí, které nejsou členy Evropské unie. Parlament považuje vztahy mezi zeměmi mimo EU za mimořádně důležité. Delegace udržují kontakty s parlamenty těch států, které jsou již tradičními partnery Unie, a zároveň se třetími zeměmi, kde je nutné podporovat hodnoty, jako jsou svoboda, demokracie, dodržování lidských práv a základních svobod a zásady právního státu. Všechny delegace hrají významnou roli při zvyšování vlivu Evropy v zahraničí. Jak jsem již naznačila, rozlišují se různé druhy delegací, uvedu rozlišení z brožury Tváře Evropského parlamentu 2009-2011. Webové stránky Evropského parlamentu uvádějí podrobnější rozlišení, zabývají se jednotlivými delegacemi velice podrobně. Nepovažuji za nutné se v této práci věnovat natolik do hloubky jednotlivým delegacím.

Rozlišení delegací uvedené v brožuře Tváře Evropského parlamentu 09/11:

- meziparlamentní delegace, které mají za úkol udržovat vztahy s parlamenty zemí mimo Evropskou unii, které nejsou kandidátskými zeměmi,
- delegace ve smíšených parlamentních výborech, které jsou ve styku s parlamenty kandidátských zemí nebo států přidružených k Unii,
- delegace ve vícestranných parlamentních shromážděních.

Předsedové delegací koordinují práce delegací v rámci Konference předsedů delegací.^{119 120} Tato konference předsedů delegací je vlastně

¹¹⁸ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Politické výzvy (SURE). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=SURE>>.

¹¹⁹ *Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice*. s. 46

¹²⁰ *Tváře Evropského parlamentu 2009-2011*. s. 19

politickým orgánem Evropského parlamentu a pravidelně se zabývá veškerými otázkami ohledně dobrého fungování meziparlamentních delegací a delegací parlamentních smíšených výborů. Konference sestavuje roční návrh rozvrhu meziparlamentních setkání a schůzí smíšených parlamentních výborů.¹²¹

Pro přehlednost uvádím tabulku, která poskytuje souhrn všech delegací:

TABULKA 1

DELEGACE	PŘEDSEDA
Evropa, západní Balkán, Turecko:	
Chorvatsko	Gunnar Hökmark (EPP)
Makedonie	Jorgo Chatzimarkakis (ALDE)
Turecko	Hélène Flautre (Greens/EFA)
Švýcarsko, Island, Norsko a EHP	Cope Gallagher (ALDE)
Albánie, Bosna a Hercegovina, Srbsko, Černá Hora a Kosovo	Eduard Kukan (EPP)
Rusko, státy východního partnerství, Střední Asie, Mongolsko	
Rusko	Knut Fleckenstein (S&D)
Ukrajina	Pawel Robert Kowal (ECR)
Moldavsko	Monica Luisa Macovei (EPP)
Bělorusko	Jacek Protasiewicz (EPP)
Arménie, Ázerbájdžán, Gruzie	Milan Cabrnoch (ECR)
Kazachstán, Kyrgyzstán, Uzbekistán, Tádžikistán, Turkmenistán, Mongolsko	Paolo Bartolozzi (EPP)
Magreb, Mašrek, Izrael a Palestina	
Izrael	Bastiaan Belder (EFD)
Palestinská legislativní rada	Proinsias De Rossa (S&D)
Země Maghrebu a Arabská maghrebská unie	Pier Antonio Panzeri (S&D)
Země Mašreku	Mário David (EPP)
Arabský poloostrov, Irák, Írán	
Arabský poloostrov	Angelika Niebler (EPP)
Irák	Struan Stevenson (ECR)

¹²¹ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Konference předsedů delegací. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/delegations/cpd.do?language=CS>>.

Írán	Barbara Lochbihler (Greens/EFA)
Severní a Jižní Amerika	
Spojené státy	Elmar Brok (EPP)
Kanada	Philip Bradbourn (ECR)
Střední Amerika	Emine Bozkurt (S&D)
Andské společenství	José Manuel García-Margallo y Marfil (EPP)
Mercosur	Luis Yáñez-Barnuevo García (S&D)
Mexiko	Ramon Jáuregui Atondo (S&D)
Chile	María Muniz De Urquiza (S&D)
Asie, Tichomoří	
Japonsko	Johannes Cornelis Van Baalen (ALDE)
Čínská lidová republika	Crescenzo Rivellini (EPP)
Indie	Graham Watson (ALDE)
Afghánistán	Thijs Berman (S&D)
Jižní Asie	Jean Lambert (Greens/EFA)
Jihovýchodní Asie a Sdružení národů jihovýchodní Asie (ESEAN)	Werner Langen (EPP)
Korejský poloostrov	Christian Ehler (EPP)
Austrálie a Nový Zéland	Mara Bizzoto (EFD)
Afrika	
Jižní Afrika	Michael Cashman (S&D)
Panafrický parlament	Michael Gahler (EPP)

Vícestranná parlamentní shromáždění

TABULKA 2¹²²

SHROMÁŽDĚNÍ	PŘEDSEDA
Smíšené parlamentní shromáždění AKT-EU (Afrika-Karibik-Tichomoří)	Louis Michel (ALDE)
Evropsko-středomořské parlamentní shromáždění (EuroMed)	Jerzy Buzek (EPP)
Evropsko-latinskoamerické parlamentní	José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra

¹²² *Tváře Evropského parlamentu 2009-2011. s. 19-21*

shromáždění (EuroLat)	(EPP)
Parlamentní shromáždění EuroNest	Kristian Vigenin (S&D)
Parlamentní shromáždění NATO	Jacek Saryusz-Wolski (EPP)

4.6 Generální sekretariát

Evropskému parlamentu je při jeho práci velice nápomocen generální sekretariát. Ten koordinuje legislativní práci a připravuje dílčí zasedání a schůze. Dále poskytuje technickou a odbornou pomoc různým organizačním složkám Parlamentu i samotným poslancům, čímž jim usnadňuje samotný výkon mandátu. Generální sekretariát sídlí v Lucemburku i v Bruselu. Je tvořen celkem 5400 stálými, dočasnými a smluvními zaměstnanci, skládá se z kabinetu generálního tajemníka, kterým je v současné době Klaus Welle, dále z deseti generálních ředitelství a právní služby.¹²³ Na jednotlivé kabinety se podívám opět z hlediska jejich funkce:

Generální tajemník: *„Je nejvyšším úředníkem Evropského parlamentu, z jeho tituluj je jasné, že řídí generální sekretariát, je odpovědný za správu Parlamentu a je jmenován předsednictvem. Mezi jeho hlavní úkoly patří být nápomocen předsedovi EP, předsednictvu, politickým orgánům a poslancům, zajišťuje hladký průběh parlamentních prací, ověřuje a podepisuje spolu s předsedou veškeré texty aktů přijatých společně Parlamentem a Radou, v neposlední řadě připravuje podklady pro zprávu, která umožní předsednictvu vypracovat předběžný návrh rozpočtu Evropského parlamentu.“*¹²⁴

Právní oddělení: Vedoucím právního oddělení Evropského parlamentu je Christian Pennera. Právní oddělení má za úkol *„poskytovat právní pomoc politickým orgánům EP (předseda, předsednictvo, Konference předsedů, Konference předsedů výborů, Konference předsedů delegací, kolegium kvestorů, parlamentní výbory), zároveň generálnímu sekretariátu. Bývá*

¹²³ *Evropský parlament: Poslanci zvolení v České republice.* s. 47

¹²⁴ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-03]. Generální tajemník. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=2&language=CS>>.

*nápomocen parlamentním výborům v jejich legislativní činnosti a zastupuje Evropský parlament před evropskými a národními soudy.*¹²⁵

Generální ředitelství pro předsednictví: Ředitelkou je Francesca R. Ratti. V rámci parlamentní práce má toto ředitelství ústřední postavení, je totiž zodpovědné za organizaci plenárních zasedání a návazné činnosti v mnohajazyčném prostředí.

Generální ředitelství pro vnitřní politiky: Ředitelem tohoto kabinetu je Riccardo Ribera d'Alcara. Ředitelství odpovídá za organizaci práce parlamentních výborů v oblasti vnitřních politik a přispívá k výkonu a rozvoji legislativních a kontrolních pravomocí Evropského parlamentu.¹²⁶

Generální ředitelství pro vnější politiky: Ředitelem tohoto ředitelství je Luis Marco Aguiriano Nalda. *„Ředitelství zajišťuje organizaci práce všech parlamentních orgánů v oblasti vnější politiky. Zajišťuje bezproblémové fungování parlamentních výborů v oblasti zahraničních věcí, lidských práv, bezpečnosti a obrany a také v oblasti rozvoje a mezinárodního obchodu. Podporuje práci meziparlamentních delegací apod.*¹²⁷

Generální ředitelství pro komunikaci: Juana Lahousse-Juárez je ředitelkou tohoto kabinetu. Ten *„zodpovídá za hladký tok informací k občanům, sdělovacím prostředkům a představitelům politických i jiných skupin. V každé členské zemi je otevřena Informační kancelář Evropského parlamentu a jejím úkolem je informovat občany o chodu Parlamentu. Informační kanceláře jsou*

¹²⁵ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-04-20]. Právní služba. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=13&language=CS>>.

¹²⁶ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-10]. Generální ředitelství pro vnitřní politiky Unie. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=4&language=CS>>.

¹²⁷ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-10]. Generální ředitelství pro vnější politiky Unie. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=5&language=CS>>.

*skutečnými zástupci Parlamentu.*¹²⁸ V České republice sídlí Informační kancelář EP v Praze v Evropském domě. Současně v něm sídlí i Zastoupení Evropské komise.

Generální ředitelství pro personál: Yves Quitin je ředitelem tohoto kabinetu, který *„zajišťuje, aby jednotlivá generální ředitelství Evropského parlamentu měla dostatečné lidské zdroje nezbytné k plnění svých funkcí. Stará se o úředníky, zaměstnance politických skupin, zasazuje se o rovnost příležitostí pro všechny, zajišťuje odborné vzdělání pro personál (jazykové vzdělávání, vzdělávání v oblasti řídicích postupů, informatiky...)“*¹²⁹

Generální ředitelství pro infrastrukturu a logistiku: Tento kabinet, jehož ředitelem je Constantin Stratigakis, *„zajišťuje řádnou správu infrastruktury a logistiky v různých pracovních místech Parlamentu. Provádí administrativní a technickou správu všech budov EP v Bruselu, Štrasburku a Lucemburku a ve všech informačních kancelářích v členských zemích.“*¹³⁰

Generální ředitelství pro překlad: Toto ředitelství *„zpřístupňuje dokumenty Evropského Parlamentu ve všech úředních jazycích Evropské unie, čímž umožňuje Parlamentu plnit svůj závazek v oblasti politiky mnohojazyčnosti. Ta je nedílnou součástí ochrany kulturní a jazykové rozmanitosti Unie. Napomáhá transparentnosti, porozumění a výměně názorů.“*¹³¹

Generální ředitelství pro tlumočení a konference: Mezi hlavní úkoly tohoto ředitelství v čele s Olgou Cosmidou patří *„poskytování tlumočnické služby během všech schůzí v Evropském parlamentu, zajišťování provozu*

¹²⁸ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-12]. Generální ředitelství pro komunikaci. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=6&language=CS>>.

¹²⁹ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Generální ředitelství pro personál. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=7&language=CS>>.

¹³⁰ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Generální ředitelství pro infrastrukturu a logistiku. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=8&language=CS>>.

¹³¹ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-14]. Generální ředitelství pro překlad. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=9&language=CS>>.

*zasedacích místností, zajišťování technické podpory během všech schůzí EP.*¹³²

Generální ředitelství pro finance: Tento kabinet zajišťuje přípravu rozpočtu Parlamentu, „dohlíží na jeho spravování, kontroluje ho a uzavírá jej, vede účty a spravuje pokladnu. Poskytuje podporu a finanční poradenství všem schvalujícím osobám pověřených Parlamentem. Dále spravuje finanční prostředky poslanců, finančně podporuje politické skupiny či evropské politické strany a nadace.“¹³³

Generální ředitelství pro inovace a technickou podporu: Tento kabinet „poskytuje Parlamentu služby v oblastech informačních a komunikačních technologií, tisku a distribuce. Provádí politiku Parlamentu týkající se transparentnosti a přístupu k informacím a napomáhá k větší efektivitě jeho práce.“¹³⁴

Jak již bylo uvedeno v kapitole o politických skupinách v Evropském parlamentu, kromě generálního sekretariátu mají všechny politické skupiny vlastní sekretariát, jehož velikost závisí na počtu poslanců tvořících skupinu. Celkem působí v sekretariátech politických skupin téměř 700 úředníků. Dále pro poslance pracuje více než 1000 registrovaných parlamentních asistentů.¹³⁵

4.7 Dílčí závěr

Evropské Unii je často vytýkána nadměrná byrokratičnost. Otázkou je, zda jsou všichni úředníci Evropského parlamentu (sekretariát jednotlivých frakcí,

¹³² *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-14]. Generální ředitelství pro tlumočení a konference. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=10&language=CS>>.

¹³³ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-16]. Generální ředitelství pro finance. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=11&language=CS>>.

¹³⁴ *EUROPA* [online]. 2009 [cit. 2011-03-16]. Generální ředitelství pro inovaci a technickou podporu. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=12&language=CS>>.

¹³⁵ *Tváře Evropského parlamentu 2009-2011*. s. 23

předsednictva, výborů, delegací, generální sekretariát) osobami skutečně potřebnými. Euroskeptik, český poslanec a bývalý místopředseda Věcí veřejných, Jaroslav Škárka se domnívá, že v dnešním světě zasaženým ekonomickou krizí, je tento počet nemístný, že se Parlament, ale i ostatní evropské instituce chovají, jako kdyby žádná ekonomická krize neproběhla. Evropská unie vyžaduje šetření po svých občanech, ale sama se prý k tomuto kroku ještě neodhodlala, což vede k její už tak prohlubující se neoblibě u občanů.¹³⁶ Jak je vidno z podkapitol, v Parlamentu funguje velké množství orgánů, o jejich důležitosti nechci vůbec pochybovat, ostatně ta je vyměřena právě počtem jejich členů. Osobně se domnívám, že tento velký počet orgánů totiž zaručuje transparentnost a vzájemnou kontrolu.

V kapitolách jsem naznačila i mnohojazyčnost, díky níž je samozřejmě nezbytné fungování Generálního ředitelství pro překlad a Generálního ředitelství pro tlumočení. Poslanci často nehovoří plyně ani anglicky ani francouzsky a pro plné porozumění oficiálním dokumentům nebo oficiálním zasedáním je překlad a tlumočení nutností. Všechny oficiální dokumenty jsou překládány do rodného jazyka poslanců. Pan Michal Malovec uvedl, že fakt neznalosti jazyka europoslanci skutečně není ojedinělý, ba naopak. Problém nastává v neoficiálním styku a při neoficiálních jednáních, která jsou v Parlamentu téměř na denním pořádku. Tam musí mít poslanci své asistenty, kteří jim překládají. V neoficiálních stycích totiž nemají nárok na tlumočníka. Na druhou stranu existenci překladatelů a tlumočnicků považuje za velice demokratické a ohleduplné řešení vůči starším poslancům např. ze zemí, které dříve spadaly pod bývalý Sovětský svaz a angličtina nebo francouzština nebyly jazyky, kterými by byl důvod hovořit. Naopak pro celý sekretariát se nepřekládají žádné dokumenty, předpokládá se, že úředníci budou hovořit bez problémů nejlépe anglicky i francouzsky nebo případně německy.

Statut zaměstnance Parlamentu je velice silný a ve své podstatě trvalý a doživotní. Pokud člověk projde velice dlouhým a složitým výběrovým řízením,

¹³⁶ PETŘÍK, Lukáš. *Parlamentní listy* [online]. 2011 [cit. 2011-03-18]. Euroskeptici jsou na koni. Unie ztrácí podporu Čechů. Dostupné z WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/parlament/190459.aspx>>.

jeho pozice je téměř neohrožena. Musel by spáchat závažný trestný čin, aby byl propuštěn. Tento jev shledávám jako pozitivní, jelikož uvedený princip platí ve většině zemí Evropské unie, které přijaly zákon o státních zaměstnancích. Statut státního zaměstnance, pakliže nespáchá trestný čin, je neotřesitelný. Zákon zaručuje vnitřní klid, a práci, která není vykonávána pod tlakem ze strachu ztráty zaměstnání. Psychická náročnost, vysoká odpovědnost a vypětí vyplývající z jednotlivých zaměstnaneckých pozic v Parlamentu jsou už samy o sobě značně stresujícími složkami této práce. Česká republika se mezi země, které zákon o státních zaměstnancích implementovaly do svého právního řádu, nezařadila. Výkon zaměstnanců je zajisté individuální, ale výběrová řízení jsou natolik zatěžkávací a dlouhodobá, že jimi projdou pouze jedinci s potřebnými schopnostmi, znalostmi a dovednostmi.

Je jen na nás občanech, jak si budeme „hlídat“ chod celé Evropské unie a nakolik budeme jejím institucím důvěřovat. Osobně nemám žádný problém s důvěrou v Evropský parlament, přestože v něm existuje řada demokratických deficitů, o kterých budu psát v poslední kapitole. Občan potřebuje cítit důvěru ve vládu, důvěru v národní parlament. Bohužel politická scéna v České republice, která je prorostlá různými korupčními i jinými skandály, ve mně vzbuzuje čím dál větší nedůvěru. Nezbyvá než doufat, že precizně propracovaná struktura Evropského parlamentu, díky níž se jednotlivé složky hlídají navzájem, moji důvěru nezlomí.

5. Funkce a pravomoci Evropského parlamentu

Všichni jsme informováni o tom, že Evropský parlament je tu pro nás, poslance do něj si volíme, Parlament nás zastupuje. Vymezit jeho funkce není jednoduché, protože jsou velice komplexní. To znemožňuje přesnou klasifikaci jeho procedur a postupů.¹³⁷ Parlament disponuje třemi základními pravomocemi – rozpočtovou, legislativní a kontrolní. Některé zdroje uvádějí ještě pravomoc poradní a pravomoc v oblasti vnějších vztahů. Všemi pěti pravomocemi se budu zabývat. Jen těžko zařaditelná je funkce volby čelních představitelů EU nebo členů Účetního dvora. Důležitým prvkem je i post evropského veřejného ochránce práv, který je v podstatě formou ombudsmana a na jehož funkci v rámci Parlamentu se rovněž zaměřím.

Každý národní parlament má pevně zakotveny své funkce v základech svého politického systému. Základní pravomoci národních parlamentů jsou vesměs totožné s pravomocemi Evropského parlamentu, které jsou s každou další integrací rozšiřovány. Některé rozdíly ovšem zůstávají a zohledňují tak skutečnost, že Evropská unie není státem. Pravomoci Evropského parlamentu nejsou v zakládajících smlouvách nikde dány a obecně definovány, objevují se až s dalšími smlouvami.^{138 139}

5.1 Rozpočtová pravomoc

Pravomoci v oblasti rozpočtu jsou jednou ze základních činností každého parlamentu. Jenže v rámci Evropské unie jsou tyto rozpočtové pravomoci rozděleny do více institucí, nenáleží tedy jen Evropskému parlamentu. Komise, Rada a Parlament mezi sebou musí při schvalování rozpočtu komunikovat a spolupracovat. Aktivním členem procedury schvalování rozpočtu se Parlament stal až v sedmdesátých letech minulého století, kdy byly přijaty dvě

¹³⁷ Fiala, Petr - Pitrová, Markéta. s. 345

¹³⁸ Zbiral, Robert. s. 36

¹³⁹ *Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice.* s. 10

tzv. rozpočtové smlouvy. Těmito smlouvami bylo postavení Parlamentu významně posíleno. Nicméně to neznamenal, že by Parlament mohl schvalovat výdaje rozpočtu jako celek. Rozpočet se totiž dělil na výdaje povinné a výdaje nepovinné. Ony nepovinné výdaje byly v kompetenci Parlamentu, u povinných výdajů bylo konečné rozhodnutí v rukou Rady. Neznamená to ovšem, že by nepovinné výdaje byly nějak bezvýznamné, tvořily polovinu celého rozpočtu, tedy cca 50% a povinné výdaje taktéž. Ovšem se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost se rozpočtová pravomoc Parlamentu navýšila na veškeré výdaje EU, tedy přestalo platit rozdělení na povinné a nepovinné výdaje. Ještě je nutné zmínit tzv. finanční rámce, které jsou přijímány na víceleté období a slouží ke stabilizaci rozpočtové situace Unie. Určují totiž maximální možný strop výdajů na každý rok.

Proces přijímání rozpočtu vypadá následovně: V první fázi Komise sestaví předběžný návrh rozpočtu, který předloží ke schválení Radě. Pokud ho Rada schválí kvalifikovanou většinou, postoupí návrh Evropskému parlamentu. Tam je nejprve projednáván v Rozpočtovém výboru. Pokud Parlament návrh rozpočtu schválí, je definitivně přijat. Tento krok je však nepravděpodobný. Parlament je oprávněn návrh pozměnit. Takto pozměněný rozpočet je odeslán Radě, která může změny navržené Parlamentem přijmout. Poté putuje návrh zpět do Parlamentu, kde probíhá druhé čtení. V tomto druhém čtení může Parlament návrh buď definitivně schválit a předseda Parlamentu učiní prohlášení v tomto smyslu, nebo rozpočet odmítnout z vážných důvodů jako celek. Pak se celá procedura vrací zpět Komisi, která podává nový předběžný návrh. Je důležité zmínit, že v tomto rozpočtovém procesu spolu všechny tři složky spolupracují a to především neformálně. V tak zvaných třístranných jednáních se zástupci všech tří institucí snaží sladit vzájemné pozice a především dojít k dohodě, která přijetí rozpočtu usnadní. Tento postup „trialogu“ je na jedné straně výhodný, na straně druhé komplikovaný. Množstvím formálních a především neformálních dohod mezi institucemi je celý proces schvalování rozpočtu pro veřejnost nečitelný a neprůhledný. Podle Roberta Zbírala, autora publikace Institucionální rámec Evropské unie, tímto procesem trpí legitimita jak rozpočtu, tak i Evropské unie jako celku. Je ale

třeba uvést, že s Lisabonskou smlouvou se schvalování rozpočtu významně zjednodušilo, jelikož bylo zrušeno rozdělení na povinné a nepovinné výdaje.¹⁴⁰

¹⁴¹ ¹⁴²

Odpověď na otázku, která se přímo nabízí, tedy odkud pocházejí peníze Evropské unie, je taková, že rozpočet EU je financován především z příspěvků členských států vypočtených podle jejich národního bohatství. Další část finančních prostředků pochází z části DPH vybírané v celé EU ze zboží a služeb a z cel vybíraných na vnějších hranicích Unie z průmyslových a zemědělských výrobků dovážených ze třetích zemí. Tyto prostředky jsou označovány jako „vlastní zdroje“ Unie. Do budoucna Evropský parlament usiluje o nový systém financování umožňující přímé spojení Unie s evropskými daňovými poplatníky, aniž by jejich daně vzrostly.¹⁴³

Pro představu, kam jdou peníze Evropské unie a jak zhruba vypadá Rozpočet EU, uvádí následující graf (rozpočet je z roku 2008).

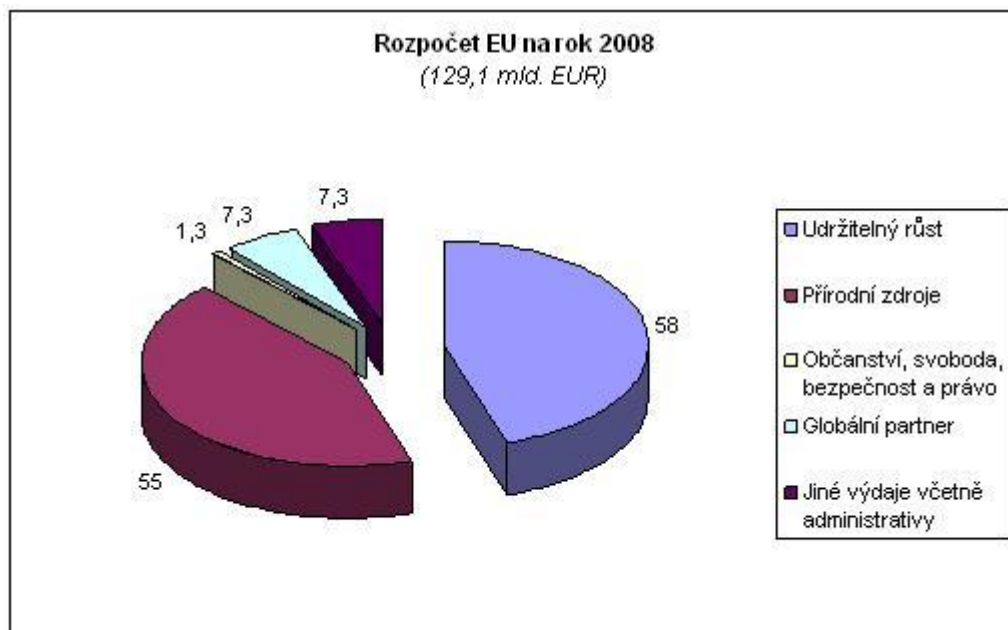
¹⁴⁰ Zbiral, Robert. s. 38

¹⁴¹ Fiala, Petr – Pitrová, Markéta. s. 349

¹⁴² *Evropský parlament*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie. 2010. s. 11

¹⁴³ Tamtéž. s. 15

1. OBRÁZEK GRAFU: ROZPOČET EU PRO ROK 2008 V %

Dostupné z < <http://www.fors.cz/assets/images/Grafy/rozpEUgraf.JPG> >

Pro rok 2008 byl rozpočet Evropské unie stanoven na 129,1 miliard eur. Jednotlivé složky, které spadají pod pět základních oblastí rozpočtu a pomohou tak porozumět tomu, kam Unie „dává“ své peníze, uvádí publikace EU Evropský parlament:

- Udržitelný růst: regionální hospodářský rozvoj, činnosti podporující hospodářský růst, konkurenceschopnost a zaměstnanost
- Přírodní zdroje: zemědělství, udržitelný růst a životní prostředí
- Občanství, svoboda, bezpečnost a právo: ochrana občanských práv, volný pohyb osob, policejní a soudní spolupráce, boj proti terorismu
- Globální partner: vnější činnost, rozvojová politika, humanitární pomoc
- Jiné výdaje včetně administrativy: ostatní výdaje, správní náklady¹⁴⁴

¹⁴⁴ Evropský parlament. s. 12

Jako občané nemáme možnost výdaje Unie nějak ovlivnit. Otázkou pro mě zůstává, zda je v pořádku investovat 7,3 % z 129,1 miliardy do rozvojové a humanitární politiky mimo EU, a jen 1,3 % do např. soudní a policejní spolupráce na území EU či ochrany občanských práv rovněž na území Unie.

5.2 Legislativní pravomoc

Smyslem evropských zákonů je především usnadnit občanům život v Unii a podporovat rovné příležitosti, práva a povinnosti. Evropská unie tak ročně vydá velké množství legislativních aktů, na jejichž tvorbě a přijímání se podílí opět tři instituce EU – Parlament, Komise a Rada. Proces přijímání legislativy není jednoduchý a existuje pro něj řada procedur:

- Konzultační procedura: je nejstarší a je to postup, při kterém se Parlament vyjádří k návrhu Komise, následně o návrhu jedná Rada.

Pro konečné rozhodnutí ale není názor Parlamentu rozhodující, na své vyjádření má však právo a Rada nesmí návrh přijmout dřív, než se Parlament vyjádří. Ten by však sdělení svého stanoviska neměl nijak prodlužovat a nesmí ho odkládat na neurčito. V této proceduře má tedy hlavní postavení Komise a Rada, Parlament hraje jen doplňkovou roli.

- Procedura spolupráce: Procedura byla zavedena přijetím Jednotného evropského aktu a výrazněji tak „do hry“ zapojuje právě Parlament.

Postup celé procedury je dvoufázový. V první fázi se Rada kvalifikovanou většinou shodne na společném postoji. V druhé fázi dostává svůj prostor Parlament, který má tři možnosti. Buď schválí postoj Rady a ta pak celý návrh potvrdí, nebo postoj Rady odmítne, Rada pak bude znovu hlasovat, ale pro přijetí své původní pozice by musela hlasovat jednomyslně, nebo Parlament absolutní většinou přijme dodatky Rady, změněnou pozici potvrdí kvalifikovanou většinou, nebo provede další změny na základě jednomyslnosti. Dnes se procedura spolupráce téměř nepoužívá.

- Procedura spolurozhodování: Tuto proceduru zavedla Maastrichtská smlouva a jde v ní o to, že Parlament je zde roven Radě, tj. obě dvě instituce mají právo veta.

V prvním čtení Parlament posoudí návrh Komise a vyjádří své stanovisko. Poté návrh putuje k Radě, která pakliže souhlasí s názorem či dodatky Parlamentu, Rada může akt definitivně schválit. Pokud Rada s Parlamentem nesouhlasí, musí přijmout společný postoj a ten předat zpět Parlamentu. Následuje druhé čtení a během něho musí Parlament o společném postoji Rady rozhodnout, a to následovně: Buď parlament s postojem Rady souhlasí a akt je tak definitivně schválen, nebo postoj Rady odmítne a celý akt je tím pádem definitivně zamítnut, nebo Parlament navrhne změny, které předá Radě a ta musí do třech měsíců rozhodnout, zda se změněným návrhem souhlasí. Pokud ano, akt je definitivně přijat, pokud ne, předseda Rady společně s předsedou Parlamentu do šesti týdnů svolají dohodovací výbor, ve kterém nakonec dojde buď k definitivnímu schválení, nebo naopak odmítnutí aktu.

Procedura spolurozhodování je považována za jednu z nejdemokratičtějších, jelikož dává stejný prostor Parlamentu jakožto zástupci občanů EU a zároveň Radě, jakožto reprezentantu členských států. Ač by se mohlo zdát, že Parlament svého veta bude hojně využívat, není tomu tak, jelikož v celém legislativním procesu jde především o spolupráci a dosažení konsensu. Akty schválené v proceduře spolurozhodování jsou podepsány předsedy obou institucí. Se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost se oblasti schvalované touto procedurou značně rozrostly.

- Procedura souhlasu: I tato procedura byla zavedena až s přijetím Jednotného evropského aktu a to pro případy, kdy měl mít Parlament významnou pozici srovnatelnou s Radou.

Podle procedury souhlasu vyjde legislativní akt v platnost, bude-li s ním Parlament souhlasit (má tedy právo veta). Souhlas si je podobný s procedurou spolurozhodování, ale není možné v návrhu činit nějaké změny. Rada schválí

jednotnou pozici, se kterou buď bude Parlament souhlasit, nebo ji odmítne.¹⁴⁵

146

U většiny evropských právních předpisů se uplatňuje procedura spolurozhodování. Týká se zejména volného pohybu osob, zboží, služeb a kapitálu uvnitř jednotného evropského trhu. Tento postup se užívá také v oblastech jako je ochrana životního prostředí, práva spotřebitelů a bezpečnost dopravy, a pro programy na podporu výzkumu, vzdělávání a kultury či na podporu veřejného zdraví.¹⁴⁷

5.3 Kontrolní pravomoci

Parlament především dohlíží na práci Komise, Rady a dalších orgánů. Tato kontrola exekutivy patří mezi základní funkce každého parlamentu. Evropský parlament disponuje nejširšími kontrolními pravomocemi vůči Komisi. Ta však nemá takovou výkonnou moc, spíše organizuje činnost jí přímo nepodřízených těles. Největší výkonnou pravomoc v rámci Unie mají národní vlády, vůči jim je ale kontrola Evropského parlamentu nízká, omezuje se jen na vyšetřování nebo doporučení. Podobně je to i s kontrolou Rady.

Již od počátku integrace má Parlament právo vyslovit nedůvěru Komisi. Proces vyslovení nedůvěry byl ale nakonec vždy zamítnut. Nejblíže k němu Komise měla, když byl jejím předsedou Jacques Santer v roce 1999. Kvůli korupčnímu skandálu nakonec Santer i celá Komise raději podali před hlasováním demisi. Poslední pokus vyjádřit Komisi nedůvěru proběhl v roce 2004. Situace ohledně Santera ukázala, že vyslovení nedůvěry není jen planá hrozba. Parlament jako celek ale i jednotliví poslanci mají právo pokládat Komisi ústní či písemné dotazy, které Komise nemůže nechat bez odezvy. Ústní dotazy jsou zodpovězeny na plenárních zasedáních, odpovědi na písemné dotazy jsou uveřejněny v Úředním věstníku a na internetu. Poslanci těchto dotazů využívají velmi často, ale každý poslanec může podat jen jednu

¹⁴⁵ Zbiral, Robert. s. 38-43

¹⁴⁶ Fiala, Petr - Pitrová, Markéta. s. 353-357

¹⁴⁷ *Evropský parlament*. s. 6

prioritní otázku měsíčně. Dotazy se týkají širokého okruhu problémů, od zahraničních otázek až po lokální záležitosti. Některé případy otázek a jejich odpovědí se dočkaly odezvy i v médiích.

Kontrola Rady už je omezenější než kontrola Komise. Členové Rady neboli zástupci vlád členských států jsou odpovědní především svým národním parlamentům. Pro složitou kontrolu hovoří i fakt, že složení Rady se stále průběžně mění, takže je obtížné určit, vůči komu vlastně se má kontrola vykonávat. Přesto si Parlament během své existence prosadil alespoň malou míru kontroly, od sedmdesátých let minulého století má právo klást Radě otázky, právě tak jako je klade Komisi. Na dotazy kladené Parlamentem odpovídá většinou zástupce předsednické země (ta se mění každý půlrok).

Jak jsem již zmínila, Parlament vykonává kontrolní pravomoci i vůči některým jiným institucím. Např. konzultuje jmenování prezidenta, viceprezidenta a členů Výkonné rady Evropské centrální banky.

Pokud má někdo z poslanců podezření na porušení práva nebo nesprávného úředního postupu apod., může Parlament na žádost alespoň jedné čtvrtiny poslanců zřídit vyšetřovací výbor, který obvinění přezkoumá.

Každý občan Evropské unie má právo obrátit se na zastupitelský sbor se svými záležitostmi prostřednictvím osobního či přímého styku s europoslanci. Toto právo patří k demokratickým zásadám Parlamentu. Další možností je petice, kterou mohou občané podat od ratifikace Maastrichtské smlouvy. Petice samozřejmě musí být v souvislosti s otázkou, která patří do oblasti činnosti EU. Podání petice projednává petiční výbor a následně se snaží problém vyřešit spolu s Komisí. Největší počet petic se týká životního prostředí, sociálního zabezpečení, uznávání diplomů a znalostí, v aspektech fungování jednotného trhu EU apod.

5.4 Poradní pravomoci

Poradní pravomoc není zakotvena v primárním právu, ale vychází z pozice Parlamentu jako instituce, která zastupuje občany EU. Parlament se tedy může

vyjadřovat ke všem otázkám, ale i přes jeho rostoucí moc stále existuje množství záležitostí, ve kterých se může projevit právě jen v poradní rovině.

Poradní aktivita Parlamentu je těžko zhodnotitelná. Vzhledem k tomu, že je jedinou institucí volenou přímo občany, snaží se, aby usnesení a podněty formulovaly přání a zájmy těchto občanů. Ostatní instituce, především pak Komise, k tomuto faktu hodně přihlížejí. Ale naopak v některých případech přijímají poslanci podněty, které nemají šanci uspět a tyto kroky jsou pak namířeny právě na voliče nebo média. Mimo jiné má Parlament výslovně vyjádřenou poradní funkci i pro oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky a policejní a soudní spolupráce v trestních věcech, ve kterých může Parlament klást Radě dotazy a dávat doporučení. Každý rok se koná debata o pokroku při provádění obou politik.^{148 149}

5.5 Evropský veřejný ochránce práv

Ve většině evropských demokratických států funguje instituce ombudsmana jakožto ochránce práv. Jeho hlavním úkolem je řešit stížnosti občanů na postup úřadů. A jelikož Evropská unie disponuje širokým spektrem úřadů, bylo zřízení funkce evropského ombudsmana logickým krokem. Tento krok přinesla Maastrichtská smlouva, díky níž byl tedy založen úřad Evropského veřejného ochránce práv. Tento úřad v podstatě doplňuje kontrolní pravomoci Parlamentu. Ombudsman je jmenován Parlamentem po každých volbách, tedy na délku funkčního volebního období Parlamentu, může být zvolen i opakovaně. Při výkonu své funkce musí být zcela nezávislý a nesmí přijímat pokyny od žádného subjektu. Je postaven na roveň soudcům Soudního dvora. Současným evropským ombudsmanem je Nikiiforos Diamandouros, bývalý řecký národní ombudsman. Svoji funkci v Evropském parlamentu vykonává už od roku 2003. V rámci své funkce obvykle provádí šetření na základě stížností, ale může ho zahájit i z vlastní iniciativy. Stížnost k evropskému ombudsmanovi může podat kterýkoliv občan Unie nebo fyzická či právnická osoba, která má bydliště nebo

¹⁴⁸ Zbiral, Robert. s. 44-51

¹⁴⁹ *Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice.* s. 10

sídlo v některém členském státu EU, a to buď poštou, faxem, nebo elektronickou poštou či prostřednictvím webových stránek, kde je možné vyplnit volně přístupný formulář ve všech jazycích EU. Stížnosti mohou podávat i poslanci EP. Šetření však může probíhat jen s několika omezeními. Především se musí jednat o úřední postup pouze institucí Unie, nikoliv národních úřadů, byť by legislativu Unie prováděly. Proto je většina stížností, které ombudsman obdrží, odmítnuta, jelikož jednoduše nespadají do jeho působnosti. I proto navázal evropský ombudsman úzkou spoluprací s národními ombudsmany a velkou část jemu nepřislušných stížností zasílá jim. Stížnosti, které podléhají probíhajícímu soudnímu jednání, rovněž ombudsman vyšetřovat nemůže.^{150 151}

„Funkce ombudsmana je vítaným přínosem pro zlepšení administrativního působení Evropské unie, jejích složek i úředníků, o užitečnosti pro občany svědčí i stálý nárůst počtu stížností. Od počátku mandátu Nikiforose Diamandourose se viditelně mění i přístup úřadu – již se nesoustředí pouze na řešení individuálních stížností, ale využívá jich ve stále větší míře i pro poukazování na strukturální problémy fungování institucí. Toto upozorňování často vede k celkovému zlepšení situace, které může napomoci všem občanům Unie, nikoliv jen jednotlivým stěžovatelům...“¹⁵²

5.6 Dílčí závěr

Parlament je přímo volenou institucí, na čemž staví a čímž se především profiluje. Kromě úřadu Evropského veřejného ochránce práv nejsou však pravomoci Parlamentu výhradně v jeho rukách, Parlament musí spolupracovat s Radou a Komisí, které už ale přímo voleny nejsou. My občané můžeme vyjádřit svou spokojenost či nespokojenost až ve volbách konajících se jednou za pět let. Tyto volby jsou však jen volbami do Parlamentu, nikoli do Komise či Rady. S novými zákony nebo právními opatřeními nám nezbyvá než němě souhlasit. Rozpočet, který je v rukou tří institucí, rovněž nijak neovlivníme a to,

¹⁵⁰ Zbíral, Robert. s. 51-54

¹⁵¹ *Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice*, s. 48

¹⁵² Zbíral, Robert. s. 54-55

že má Parlament poradní pravomoci, se nás nijak netýká. Ale vzhledem k malé volební účasti v evropských volbách se nedomnívám, že by občané byli nespokojeni. Většina z nich totiž procesy dějící se v Parlamentu vůbec nevnímá.

6. Evropská integrace – pro a proti

Názory na stále se prohlubující integraci se samozřejmě liší, jedni souhlasí, druzí nesouhlasí, někteří se silně ohrazují proti. Tyto dva druhy názorů ve své podstatě spadají pod dva „proudy“ – euroskepticismus nebo eurooptimismus, na jejichž hlavní znaky se zaměřím. Dále bych se podívala na demokratické deficiency Evropského parlamentu a uvedla názory na integraci dvou českých blogerů Miloslava Bednáře a Benjamina Kurase a předsedy Ústavního soudu Pavla Rychetského.

6.1 Euroskepticismus versus eurooptimismus

V posledních letech se výraz euroskepticismus objevuje velice často v mezinárodních politických debatách. Určit však všeobecně platnou definici tohoto výrazu není jednoduché. Lze tvrdit, že znamená skepsi vůči EU a jednotlivým aspektům její politiky. Otázkou je, zda můžeme euroskepticismus považovat za reálně existující nadnárodní ideologii, nebo zatím jen za určitý soubor myšlenek a názorů. Tyto myšlenky a názory jsou následující: Euroskepticismem se může rozumět neúčast země v Evropské unii, omezená účast na evropských integračních procesech jako např. zachování vlastní měny nebo omezená účast v Schengenské dohodě, negativní vztah k myšlence vstupu do EU v kandidátských zemích, odmítání projektu Evropské ústavy z roku 2004 a nynější odmítání Lisabonské smlouvy z roku 2009 nebo silná kritika ekonomické politiky EU. Samozřejmě existují další možnosti, jak chápat euroskepticismus. Ivan Sablin uvádí ve své esejí Euroskepticismus jako ideologie: teorie a praxe existenci čtyř druhů euroskepticimu podle Catharine Sorensen:

- Ekonomický: Blízký těm, kteří nevidí v účasti v EU ekonomické výhody pro svoji zemi.

- Problém státní suverenity: Celkově může být vztah vůči EU jako ekonomickému integračnímu uskupení kladný, ale pokusy o charakter EU jako nadnárodního sjednocení jsou odmítány.
- Demokratický: souvisí s problémem deficitu demokracie ve strukturách EU. Na místě jsou obavy ze ztráty státní suverenity a fakt, že Evropský parlament jako jediná přímo volená instituce má i přes všechny změny stále malé pravomoci.
- Sociálně politický: Tvořen převážně levicovými politickými silami, které kritizují EU za její nedostatečnou sociální orientaci.

Stoupenci euroskepticismu mohou být představiteli nejrůznějších politických uskupení a proudů. Levice inklinuje k sociálně-politickému typu, liberálové k demokratickému, konzervativci k suverenitě nebo ekonomickému typu. Strany libovolné politické orientace mohou však vystupovat proti integraci ale i pro integraci. Na základě tohoto faktu nelze podle pana Ivana Sablina hovořit o euroskepticismu jako o politické ideologii, jelikož různé politické síly mohou tomuto výrazu přisuzovat různý smysl.

V Evropském parlamentu velké pravo-středové strany na evropské úrovni svoji náklonnost k euroskepticismu ve svých dokumentech neuvádějí. Pravicové a ultrapravicové strany vystupují v zásadě proti členství svého státu v EU a proti dalším integračním procesům značně otevřeně. V Parlamentu jsou dnes po volbách z roku 2009 dva nadnárodní svazy euroskeptiků. Nejvýraznější frakcí je Evropa Svobody a demokracie (EFD). Tato politická skupina spojuje strany z Itálie, Francie, Řecka, Dánska, Slovenska, Litvy, Holandska a Finska a její ideologií je právě euroskepticismus. Skupina však nepodporuje vystoupení svých zemí z EU. Za druhou euroskeptickou skupinu v Parlamentu se považuje skupina ECR – Evropská konzervativní a reformní skupina, které nyní předsedá český europoslanec Jan Zahradil z ODS. Tato skupina vystupuje proti federalizaci EU a její členové jsou stoupenci tzv. „měkkého“ euroskepticismu.

Euroskepticismus může mít různé formy a nacházet své příznivce v různých politických silách. Přesto se nejčastěji objevuje u konzervativní

a ultrakonzervativní ideologie, což se samozřejmě projevuje na celoevropské úrovni. Díky myšlence euroskepticismu spolu začaly spolupracovat pravicové strany v rámci EU a lze ho tedy považovat jeden z aspektů a charakteristických znaků konzervatismu.¹⁵³

Mezi nejznámější české euroskeptiky patří bezesporu prezident České republiky Václav Klaus, členové Občanské demokratické strany, členové Komunistické strany Čech a Moravy, členové Strany svobodných občanů, Právo a spravedlnost a Suverenita – Blok Jany Bobošíkové a Strana zdravého rozumu.

Eurooptimismus je naopak myšlenkový směr, který evropskou integraci podporuje a věří, že tato cesta je účinným nástrojem k řešení problémů a dosažení cílů v podobě míru, stability a prosperity. Eurooptimisté věří, že společná spolupráce států na evropské úrovni pomůže vyřešit aktuální problémy od stárnutí populace až po problémy nezaměstnanosti či životního prostředí, a to právě přijutím jednotných standardů, podporou efektivní migrace nebo přijutím společné měny. Tak zvaní „tvrdí eurooptimisté“, tedy skalní zastánci evropské integrace, ji podporují bez ohledu na národní zájmy a bez kalkulace, co je pro národ potažmo stát lepší. Podporují přenos národní suverenity na nadnárodní instituce - Parlament, a usilují o zrušení práva veta jednotlivých členů. Druhá odnož eurooptimismu se nazývá měkkou nebo umírněnou a její zastánci jsou integraci celkově příznivě nakloněni. Přesto berou v potaz i národní zájmy své země a jejich postoje jsou spíše pragmatické. Další procesy integrace ihned neodsouhlasí, ale nejprve důkladně prostudují a teprve poté se vyjádří. Kladně se vyjádří tehdy, neohrožuje-li integrační proces jejich vlastní zájmy na národním poli.¹⁵⁴

¹⁵³ SABLIN, Ivan. *Zvědavce* [online]. 2010 [cit. 2011-04-05]. Euroskepticismus jako ideologie: teorie a praxe. Dostupné z WWW: <<http://www.zvedavec.org/komentare/2010/10/4011-euroskepticismus-jako-ideologie-teorie-a-praxe.htm>>.

¹⁵⁴ *Encyklopedie - Evropa 2045* [online]. 2006 [cit. 2011-04-05]. Eurooptimismus. Dostupné z WWW: <<http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=7&tema=149>>.

Mezi eurooptimistické skupiny v Evropském parlamentu patří tři největší frakce – EPP, S&D a ALDE. Samozřejmě platí i u eurooptimismu, že ne všichni členové těchto frakcí se řadí mezi jeho stoupence, jistě je mezi nimi i řada poslanců s myšlením skeptickým vůči evropské integraci, navenek však tyto skupiny vystupují jednotně pro integraci. Mezi nejznámější české eurooptimisty patří bývalý prezident Václav Havel, v současnosti se k myšlence stále hlubší integrace velice kladně staví např. předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský.

6.2 Demokratické deficit Evropského parlamentu

Co jsou to demokratické deficit a jak je vůbec charakterizovat, vysvětluje webová stránka ec.europa.eu: *“Demokratický deficit je pojem odvolávající se na názor, že Evropská unie je v důsledku složitých metod rozhodování, které používá, vzdálena běžnému občanovi a postrádá tak nutnou demokratičnost. Mezi občany převládá názor, že institucionálnímu schématu Společenství dominuje instituce, která kombinuje legislativní a exekutivní formy vlády (Rada), a instituce, která postrádá demokratickou legitimitu (Komise – přestože jsou její členové jmenováni vládami členských států a musí být ve funkci potvrzeni Evropským parlamentem a přestože je Komise kolektivně zodpovědná Parlamentu).”*¹⁵⁵

Politik, Prof. PhDr. Miloslav Bednář, CSc., učí na několika vysokých školách, je zastáncem liberálně-konzervativních názorů, kritikem Evropské unie a místopředsedou Strany svobodných občanů. Jeho názory na evropskou integraci jsou značně skeptické. Ve svém článku Evropská unie a demokracie se zabývá otázkou jednotného evropského národa a demokratickými deficity Evropského parlamentu, které plynou právě z neexistence onoho evropského národa. Podle Bednáře je Evropská unie již sedmým pokusem o sjednocení Evropy v jejích dějinách. A přestože tento poslední pokus o centralizaci vznikl na základě smluv mezi demokratickými státy, neznamena to automaticky, že tento útvar obстоjí před kritérii ústavně demokratické státnosti a to z několika důvodů. Tím nejdůležitějším důvodem je podle něho ten, že Evropská unie není

¹⁵⁵ *Evropská unie v České republice* [online]. 2008 [cit. 2011-04-07]. Demokratický deficit. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_18_cs.htm>.

demokratickým státem a nikdy jím nebude, protože neexistuje cosi jako jednotný evropský lid či celoevropský národ. Jedině ten, pokud by existoval, by zajistil demokratickou podstatu a povahu centralisticky vytvořené Unie. A protože neexistuje jednotný celek evropského lidu či politického národa, nemohou existovat ani demokraticky odpovědné instituce Evropské unie. Otázka demokracie v Evropské unii je často označována za problém, a proto můžeme slyšet o termínu „demokratické deficit EU“. Bednář však upozorňuje, že uživatelé tohoto termínu si nekladou otázku, zda je demokratický eurostát vůbec uskutečnitelný, jeho existenci považují za nezpochybnitelný fakt. Uživatelé si pouze kladou otázky, jak tento fakt uvést do života a realizovat jej. A zde se stále víc objevuje požadavek předat stále více odpovědnosti a pravomocí Evropskému parlamentu jako jediné přímo volené instituci. Pan Bednář však výše popsané kritizuje a celý Evropský parlament v podstatě považuje za nedemokratickou instituci. A to opět proto, jelikož neexistuje jednotný evropský národ. Parlamentu vyčítá, že mu chybí zákonodárský sbor, který dělá ostatní národní parlamenty právě parlamenty. Evropský parlament totiž nemá právo zákonodárné iniciativy, nemůže tudíž navrhnout zákony EU. Proto tuto instituci pan Bednář nepovažuje za skutečný parlament. V podstatě celá zákonodárná iniciativa je v rukou Evropské komise, kterou ale občané EU nevolí. Zákony jsou tedy v rukou exekutivního orgánu, což je znakem despotismu, nikoli demokracie. Ani konečné schvalování zákonů není jen výsadou Parlamentu, je zapotřebí souhlasu Rady i Parlamentu. I tento fakt považuje Bednář za další znak prohlubujícího se despotismu.

Další výtky se týkají samotných voleb do Evropského parlamentu, které se konají místně odděleně v jednotlivých státech EU, čímž je opět dáváno najevo, že cosi jako jednotný evropský stát prostě neexistuje. Navíc se voliči ve volbách nerozhodují na základě současného stavu Evropské unie, nejen proto, že o něm nemají ani tušení, ale rozhodují se podle svých politických preferencí v rámci politické situace dané země. Do Evropského parlamentu tedy nevolí jako jednotní občané Evropské unie, nýbrž jako občané svých jednotlivých států. I vzhledem k nízké účasti evropských voleb a na základě zmíněných faktů považuje pan Bednář legitimitu Evropského parlamentu, jenž by měl rozhodovat

o Evropské unii prostřednictvím lidu, za nulovou. Demokratická legitimita může podle Bednáře fungovat jedině v jednotlivých demokratických státech. Evropská jednota, která dle něho neexistuje, ale o kterou jsou snahy, nemůže převýšit demokracii jednotlivých států a jejich občanů.¹⁵⁶

Benjamin Kuras, český spisovatel, dramatik, překladatel a publicista dříve žijící v Londýně, Bednářovy myšlenky podporuje a doplňuje o další fakta: Evropské unii nevládne vláda zvolená občany, v Evropském parlamentu není žádná opozice, Parlament nemůže navrhnout zákony, ty jen schvaluje či opravuje od Komise. Komisi považuje za instituci složenou z vysloužilých a nevolených politiků, kteří jen přebírají zákony od úředníků a právníků. Na základě toho vznikají zákony, kterým nerozumějí ani eurokomisaři a vzniká jich tolik, že europoslanci ani nemají čas si je přečíst a prostudovat, než o nich budou hlasovat. Za další deficit považuje neodvolatelnost vlády, volby do Evropského parlamentu nepovažuje za obměnu vlády jako v parlamentní demokracii. Občanova moc dle něho končí na úrovni nevládnoucího¹⁵⁷ Parlamentu. Vytýká Unii přílišnou byrokratičnost, která je hlavní příčinou korupce politiků. Varuje občany, aby volby do Evropského parlamentu nebrali na lehkou váhu, protože už jen europoslanci, které si zvolíme, budou moct, pokud budou mravně na výši, přesvědčit své kolegy, že odhlasovat zákon, který nečetli, je nemravné.

Oproti těmto dvěma názorům bych ráda vyzvedla názor již zmíněného předsedy Ústavního soudu, Pavla Rychetského. Ten v rozhovoru pro Hospodářské noviny vyjádřil podporu evropským integračním procesům a to z toho důvodu, že se české politiky doslova „štítí“. V Evropě vidí alespoň naději,

¹⁵⁶ BEDNÁŘ, Miloslav. *Blog.aktualně.cz* [online]. 14. 6. 2010 [cit. 2011-04-09]. Evropská unie a demokracie. Dostupné z WWW: <<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/miloslav-bednar.php?itemid=10087>>.

¹⁵⁷ KURAS, Benjamin. *Blog.aktualně.cz* [online]. 2. 6. 2009 [cit. 2011-04-09]. Demokratický deficit. Dostupné z WWW: <<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/benjamin-kuras.php?itemid=6752>>.

že to, co nedokážeme sami, to může vyvolat tlak vnějšího prostoru. Narážel tak na současné korupční aféry, které otřásají českou politickou scénou.¹⁵⁸

6.3 Dílčí závěr

Názory na integraci se skutečně liší člověk od člověka, občan od občana. Domnívám se, že jako občané, kteří mohou jít volit do Evropského parlamentu, bychom této příležitosti měli vždy využívat a zajímat se o to, komu svůj hlas odevzdáme. Dále jsem toho názoru, že pokud jsme jako stát Česká republika dlouhodobě usilovali o vstup do Evropské unie, neozývaly se tak výrazně hlasy proti. Dnes mi připadá, že se v některých případech ozývá „věčně nespokojený český člověk“, který umí najít chyby, ale už jen těžko dokáže navrhnout řešení nebo věci na svém území dělat pořádně. V tomto ohledu a v nynější situaci, ve které se česká politika nachází, musím souhlasit s panem Pavlem Rychetským, kterého si nesmírně vážím jako velice vzdělaného člověka, a skutečně doufat, že Evropská unie bude východiskem.

¹⁵⁸ RYCHETSKÝ, Pavel. *Hospodářské noviny* [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. České politiky se už doslova štítím. Dostupné z WWW: <[http://hn.ihned.cz/index.php?p=500000_d&&article\[id\]=51427280](http://hn.ihned.cz/index.php?p=500000_d&&article[id]=51427280)>.

Závěr

Ve své diplomové práci jsem se pokusila o celkové a komplexní shrnutí struktury a chodu Evropského parlamentu s ohledem na své vlastní názory a v prvních čtyřech kapitolách i s ohledem na názory zaměstnance Parlamentu, pana Michala Malovce. Tyto názory jsem se snažila nenásilným způsobem vložit do dílčích závěrů jednotlivých kapitol tak, aby bylo jasné, jaký je můj pohled na danou problematiku či otázku. Domnívám se, že jsem ve své práci dosáhla cíle podat ucelené informace o vývoji Parlamentu, o jeho struktuře a funkcích v souladu s tím, jak v České republice diskutovanou Lisabonskou smlouvou. Kapitola o složení Evropského parlamentu by mohla sama o sobě být diplomovou prací, jelikož např. u jednotlivých politických skupin a stran na evropské úrovni by bylo možno zajít do hlubších detailů a podrobností. Problém jednotného volebního systému a nízké volební účasti v evropských volbách by rovněž mohl být předmětem či tématem dalších prací. Chtěla bych upozornit, že tomuto tématu jsem se v práci nevěnovala příliš do hloubky, jelikož je to problém spadající do oblasti psychologie, sociologie, politologie a zřejmě i ekonomie.

Evropský parlament je v rámci Evropské unie jedinou institucí, jejíž složení můžeme my občané ovlivnit a jak již bylo mnohokrát v práci zmíněno, jedinou přímo volenou evropskou institucí. Ano, v závěru práce zazněly argumenty jak proti integraci, tak proti samotnému Evropskému parlamentu, který podle mnohých postrádá legitimitu a ve své podstatě ani žádným parlamentem vzhledem k jeho slabým pravomocem, o které se dělí s Komisí a Radou, není. Měli bychom si však uvědomit, že pokud jsme členy Evropské unie a jsme obdařeni právem volit, měli bychom tohoto práva vždy využít a svůj hlas odevzdat, i když se nám skutečnost, že Parlament nakonec stejně hlasuje „o nás a bez nás“, nelíbí. Jak jsem již uvedla v jednom z dílčích závěrů, vnímám situaci tak, že v současné době je česká politická scéna a možná i česká společnost, která se mnohdy o politické dění raději ani nezajímá, v úpadku. Pokud se občané sami neozvou a sami pro změnu něco nepodniknou, nejsem

si jistá, že můžeme očekávat zlepšení. Pozvednout alespoň politickou kulturu a všeobecné mínění o politice v České republice by nám mohla pomoci Evropská unie a právě Evropský parlament, na jehož zasedáních se zajisté dodržují určitá korektnost, kultura, ohleduplnost, diskuze v rámci slušných mezí apod. Z těchto zasedání by si měli čeští politici vzít mnohdy příklad. Obávám se však, že jejich mravní stránku nezmění ani Evropa.

Nic není dokonalé, ani Evropský parlament není dokonalý, ale z mého pohledu je chování jeho europoslanců i zaměstnanců politicky čistší, korektnější. Jestli je bez korupce, to nemohu posoudit, ale pokud se nějaká korupční aféra objeví, rozhodně není zametena pod stůl a časem zapomenuta bez zásadního postihu.

Proto se vyslovuji pro podporu integračních procesů, nedomnívám se, že by naše ústavnost či suverenita byly prohlubující se integrací nějak omezovány. Toto tvrzení nakonec nepodpořil ani Ústavní soud, ten naopak potvrdil, že Lisabonská smlouva je v souladu s ústavností České republiky. Ano, jsou věci, se kterými nesouhlasím (např. zavedení eura), ale tyto jednotlivé složky nezmění můj celkový názor.

Literatura

Tištěné zdroje:

DEFARGES, Phillipe Moreau. *Evropské instituce*. 1. Praha : Karolinum, 2002. 221 s. ISBN 80-246-0086-2.

Evropský parlament. Lucemburk : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2009. 51 s.

Evropský parlament: poslanci zvolení v České republice : 7. volební období 2009 - 2014, stav k prosinci 2009. Praha : Informační kancelář Evropského parlamentu, 2009. 50 s.

FIALA, Petr; PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 2. doplněné. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.

JANÍČEK, Ladislav, et al. *Evropská unie : instituce, ekonomická, bezpečnostní a sociální politika*. 1. Brno : Computer press, 2003. 308 s. ISBN 80-7226-819-8.

LEQUESNE, Christian; ROVNÁ, Lenka. *Zastoupení evropské pětadvacítky v Evropském parlamentu*. 1. Praha : Dokořán, s.r.o., 2005. 131 s. ISBN 80-86311-16-3.

ŠARADÍN, Pavel. *Volby do Evropského parlamentu v České republice*. 1. Olomouc : Periplum, 2004. 317 s. ISBN 80-86624-22-6.

Tváře Evropského parlamentu 2009 - 2011. Lucemburk : Úřad pro publikace, 2009. 23 s.

ZBÍRAL, Robert. *Institucionální rámec Evropské unie : Právně-politologický pohled*. 1. Praha : Linde , 2007. 239 s. ISBN 978-80-7201-682-2.

Elektronické zdroje:

Alliance of Liberals and Democrats [online]. 2011 [cit. 2011-02-20]. European Economic Governance. Dostupné z WWW: <<http://www.alde.eu/campaigns/european-economic-governance/>>.

BEDNÁŘ, Miloslav. *Blog.aktuálně.cz* [online]. 14. 6. 2010 [cit. 2011-04-09]. Evropská unie a demokracie. Dostupné z WWW: <<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/miloslav-bednar.php?itemid=10087>>.

ČT24 [online]. 2009 [cit. 2011-02-08]. Summit EU rozhodl: Česko dostane požadovanou výjimku. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/lisabonska-smlouva/71034-summit-eu-rozhodl-cesko-dostane-pozadovanou-vyjimku/>>.

EPP Group in the European Parliament [online]. 2009 [cit. 2011-02-17]. About us. Dostupné z WWW: <<http://www.eppgroup.eu/members/en/default.asp>>.

Encyklopedie - Evropa 2045 [online]. 2006 [cit. 2011-04-05]. Eurooptimismus. Dostupné z WWW: <<http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=7&tema=149>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-02-15]. Politické skupiny. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/public/staticDisplay.do?id=45&pageRank=4&language=CS>>.

EUROPA - EU v kostce [online]. 2011 [cit. 2011-02-07]. Smlouvy a právo. Dostupné z WWW: <http://europa.eu/abc/treaties/index_cs.htm>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Zahraniční věci (AFET). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=AFET>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Rozvoj (DEVE). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=DEVE>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Rozvoj (DEVE). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=DEVE>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Rozpočet (BUDG). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=BUDG>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Životní prostředí (ENVI). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=ENVI>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Průmysl, výzkum, energetika (ITRE). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=ITRE>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Vnitřní trh (IMCO). Dostupné z WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=IMCO>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Doprava a cestovní ruch (TRAN). Dostupné z
WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=TRAN>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Regionální rozvoj (REGI). Dostupné z
WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=REGI>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Zemědělství (AGRI). Dostupné z WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=AGRI>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Rybolov (PECH). Dostupné z WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=PECH>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Kultura (CULT). Dostupné z WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=CULT>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Právní záležitosti (JURI). Dostupné z WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=JURI>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Spravedlnost (LIBE). Dostupné z WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=LIBE>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Ústavní záležitosti (AFCO). Dostupné z
WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=AFCO>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Práva žen (FEMI). Dostupné z WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=FEMI>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Petice (PETI). Dostupné z WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=PETI>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Finanční krize (CRIS). Dostupné z WWW:
<<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=CRIS>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Politické výzvy (SURE). Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/committees/presCom.do?language=CS&body=SURE>>

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-01]. Konference předsedů delegací. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/activities/delegations/cpd.do?language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-03]. Generální tajemník. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=2&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-04-20]. Právní služba. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=13&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-10]. Generální ředitelství pro vnitřní politiky Unie. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=4&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-10]. Generální ředitelství pro vnější politiky Unie. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=5&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-12]. Generální ředitelství pro komunikaci. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=6&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Generální ředitelství pro personál. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=7&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-13]. Generální ředitelství pro infrastrukturu a logistiku. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=8&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-14]. Generální ředitelství pro překlad. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=9&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-14]. Generální ředitelství pro tlumočení a konference. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=10&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-16]. Generální ředitelství pro finance. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=11&language=CS>>.

EUROPA [online]. 2009 [cit. 2011-03-16]. Generální ředitelství pro inovaci a technickou podporu. Dostupné z WWW: <<http://www.europarl.europa.eu/parliament/expert/staticDisplay.do?id=54&pageRank=12&language=CS>>.

Europe of Freedom and Democracy [online]. 2009 [cit. 2011-02-27]. Statutes of the EFD Group. Dostupné z WWW: <<http://www.efdgroupp.eu/the-group/statutes.html>>.

Euroskop.cz [online]. 2011 [cit. 2011-02-05]. Evropský parlament - základní informace. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/92/sekce/zakladni-informace/>>.

Evropská unie v České republice [online]. 2008 [cit. 2011-04-07]. Demokratický deficit. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_18_cs.htm>.

Evropské zprávy [online]. 2009 [cit. 2011-02-17]. Naše frakce. Dostupné z WWW: <<http://www.evropskezpravy.cz/nase-frakce/>>.

Evropský parlament [online]. 2009 [cit. 2011-02-13]. Bývalí předsedové EP. Dostupné z WWW: <http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/president_EP/president_ep_former.html>.

Evropský parlament [online]. 2009 [cit. 2011-02-13]. Předsednictvo 2009 - 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/presidency.html>>.

Evropský parlament [online]. 2009 [cit. 2011-03-20]. Politické skupiny 2009-2014. Dostupné z WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/political-group.html>>.

Evropský parlament Informační kancelář v České republice [online]. 2009 [cit. 2011-02-13]. Předsednictvo 2009 - 2011. Dostupné z WWW: <<http://www.evropsky-parlament.cz/view/cs/whoiswho/presidency.html>>.

GUE/NGL [online]. 2009 [cit. 2011-02-23]. Another Europe is posible. Dostupné z WWW: <<http://www.guengl.eu/showPage.php?ID=8876&LANG=1&GLANG=12>>.

HABÁČ, Martin. *Institut evropské demokracie* [online]. 2004 [cit. 2011-02-10]. Jednotný volební systém do Evropského parlamentu. Dostupné z WWW: <<http://www.ied.cz/index.php?d=8&id=49>>.

KLAUS, Václav. Lisabonská smlouva: : manuál pro začátečníky. *Články a eseje* [online]. 27. 12. 2008, 1, [cit. 2011-02-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.klaus.cz/clanky/583>>.

KURAS, Benjamin. *Blog.aktuálně.cz* [online]. 2. 6. 2009 [cit. 2011-04-09]. Demokratický deficit. Dostupné z WWW: <<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/benjamin-kuras.php?itemid=6752>>.

NOVÁK, Pavel; DORAZÍN, Martin ; ZAPOTILOVÁ, Mariana. Dvě sídla Evropského parlamentu? Zbytečné, míní většina poslanců. *Český rozhlas* [online]. 2011, 1, [cit. 2011-02-07]. Dostupný z WWW:

<http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskaunie/_zprava/dve-sidla-evropskeho-parlamentu-zbytecne-mini-vetsina-poslancu--849538>.

PETŘÍK, Lukáš. *Parlamentní listy* [online]. 2011 [cit. 2011-03-18]. Euroskeptici jsou na koni. Unie ztrácí podporu Čechů. Dostupné z WWW: <<http://www.parlamentnilisty.cz/parlament/190459.aspx>>.

RICHTEROVÁ, Milada. *Český rozhlas* [online]. 2011 [cit. 2011-02-20]. Jan Zahradil se stal šéfem jedné z frakcí v Evropském parlamentu. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskaunie/_zprava/jan-zahradil-se-stal-sefem-jedne-z-frakci-v-evropskem-parlamentu--861656>.

RYCHETSKÝ, Pavel. *Hospodářské noviny* [online]. 2011 [cit. 2011-04-20]. České politiky se už doslova štítím. Dostupné z WWW: <[http://hn.ihned.cz/index.php?p=500000_d&&article\[id\]=51427280](http://hn.ihned.cz/index.php?p=500000_d&&article[id]=51427280)>.

SABLIN, Ivan. *Zvědavec* [online]. 2010 [cit. 2011-04-05]. Euroskepticismus jako ideologie: teorie a praxe. Dostupné z WWW: <<http://www.zvedavec.org/komentare/2010/10/4011-euroskepticismus-jako-ideologie-teorie-a-praxe.htm>>.

Skupina evropských konzervativců a reformistů [online]. 2010 [cit. 2011-02-22]. Skupina EKR. Dostupné z WWW: <<http://ecrgroup.eu/cz/ecrg-and-eu3.asp>>.

The Greens/European Free Alliance [online]. 2009 [cit. 2011-02-20]. The Greens/European Free Alliance. Dostupné z WWW: <<http://www.greens-efa.org/cms/default/rubrik/6/6646.presentation.htm>>.

VEJVODOVÁ, Alžběta. *ČT24* [online]. 2009 [cit. 2011-02-08]. Zaorálek: Pověst ČR nepošramotil pád vlády ale diskuze kolem Lisabonské smlouvy. Dostupné z WWW: <<http://www.ct24.cz/domaci/52878-zaoralek-povest-cr-neposramotil-pad-vlady-ale-diskuse-kolem-lisabonske-smlouvy/>>.

Wikipedie otevřená encyklopedie [online]. 2010 [cit. 2011-02-27]. Evropa svobody a demokracie. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropa_svobody_a_demokracie#cite_note-Rule3020090701-3>.

Zprávy.ODS.cz [online]. 2009 [cit. 2011-02-22]. Jan Zahradil: Evropští konzervativci a reformisté zakládají novou frakci. Dostupné z WWW: <<http://zpravy.ods.cz/prispevek.php?ID=10376>>.